

DARBININKAS

XLI NR. 82

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

PENKTADIENIS - FRIDAY, LAPKRIČIO - NOV. 16, 1956 M.

Administracija GLENMOR 2-6916
Redakcija GLENMOR 2-7281

10 CENTŲ

GRAIKŲ ministras pirmininkas C. Karamanlis atvyko į Jungtines Tautas reikalauti Kipro salai laisvės.

Kas bus: naujas Korėjos karas ar Didysis?

Eisenhoweris lapkričio 14 pirmą kartą po rinkimų pristatė spaudos atstovams. Jis buvo klausinėjamas vidaus ir užsienio klausimais. Vidaus politikoje jis eisiąs vidurio keliu, užsienyje — laikysis kolektyvinio saugumo. Viduje tai reiškia:

- ★ rūpinimasis palaikyti ir remti privatinę iniciatyvą prieš siekiamus viską valstybinti; tai esąs modernaus respublikonizmo kelias;

- ★ rūpinimasis didesne socialine žmonių gerove. Užsienio politikoje:

- ★ neveikti vienašališkai, tik savo iniciatyva, bet per Jungtines Tautas; tai vis dėlto nereikia, kad JAV neturėtų glaudžių santykių su didžio-

Prez. Eisenhowerio pareiškimas spaudai

sionių vakarų valstybėm;

- ★ pasitarimai trijų ar keturių didžiųjų valstybių tuo tarpu nereikalingi, kad nebūtų pakenkta Jungtinių Tautų tarpininkavimui.

Artimųjų Rytų klausimu Eisenhoweris pareiškė:

- ★ bus griežtai pasipriešinta Sovietų Sąjungos ar Kinijos savanoriams ar kito pobūdžio karinei jėgai, kuri kištųsi į artimuosius Rytus; tai gali reikšti mažiausiai "naują Korėjos karą";

- ★ Jungtinių Tautų charta leidžia prieš užpuolimą panaudoti karinę jėgą, ekonomines represijas ir kitas efektyvias priemones.

- ★ nutraukti santykius su Sovietų Sąjunga šiuo metu būtų neišmintinga.

- **propaganda**, kad Sovietai siekia taikos, parodė savo melą, arba kaip šveicarų "Die Weltwoche" išsireiškė, "iš taikaus bolševiko išsinerė vilkas";

- **nusiginklavimo** kalbom bet kuriam laikui padarytas galas;

- **vakariečiai** priversti persvarstyti ligšiolinę savo politiką ir savo nesutarimą.

Visa tai neina Sovietų Sąjungos naudai. Jei ši padėtis Sovietams darys dar blogesnę, galima laukti, kad Chruščiovas ar ne Chruščiovas eis iki kraštutinumų.

JEI VIS DELTO PASPAUSTŲ.

Gen. Alfred Gruenther, kuris lapkričio 20 pasitraukia iš Nato karo vado pareigų, Paryžiuje prisiminė Sovietų grasinimą atomine bombom. "Tai mums nesukliudytų griebtis tokių pat priemonių" — pareiškė generolas. "Kaip naktis

seka diena, taip sektų mūsų smūgiai, ir Sovietų Sąjunga pati būtų sunaikinta. Tą faktą maskviečiai turi gerai įsidėti į galvą, nes niekas nespaužia mygtuko, kuris jam pačiam neša mirtį".

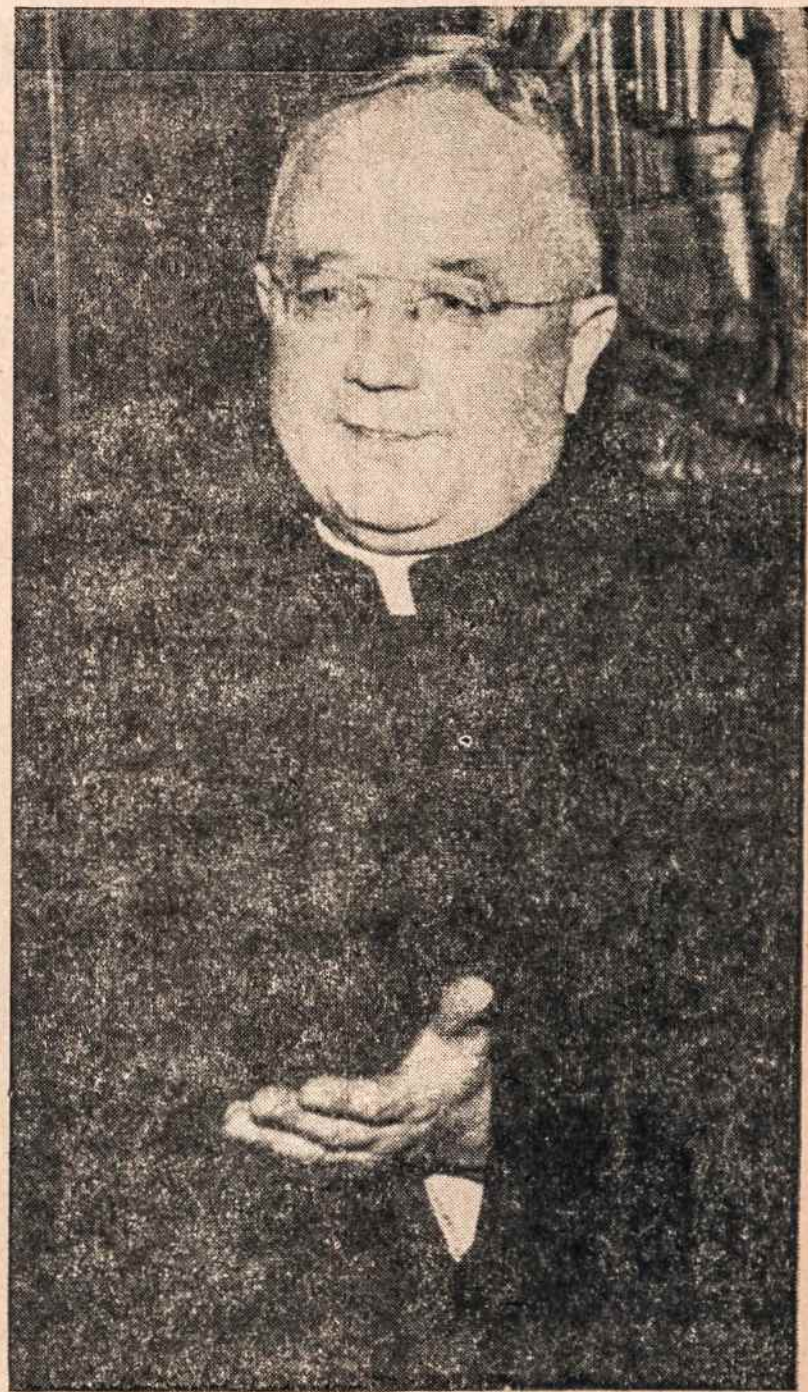
Gen. Alfred Gruenther Nato karo vadu buvo trejus metus. Praėjusio karo metu buvo JAV karo štabe Europoje, ir dirbo Pentagone. Yra pasižymėjęs kaip gabus strategas ir diplomatas — karys, kuris į frontą su šautuvu neišėjo, bet mokėjo kitus geron pozicijon pastatyti.

Nuo ateinančių metų pradžios išeina į pensiją ir skiriamas Amerikos Raudonojo Kryžiaus pirmininku.

PASITARIMAI SU SOVIETAIS NEPAGEDAUSIAM

Sveicarijos siūlymas susitikti penkioms didžiosiom valstybėm — Anglijai, Prancūzijai, JAV, Indijai ir SSSR — palaikomas. Tam siūlymui pritarė tik Sovietai ir Indija, kiti atmetė.

Sveicarų spauda savo vyriausybės pastangų taip pat neparėmė. Zueriche leidžiamas nepriklausomas dienraštis "Die Tat", nurodo, kad tasai pasiūlymas Sovietams labai tikęs. Jie būtų mielai važiuavę Ženevą, kaip ir 1955 metais, kad pademonstruotų "savo taikingumą". Bet toksai pasiūlymas buvęs "smūgis į veidą patiem šveicaram ir visiem laisvės kovotojam". "Mums norima ir toliau smėlio į akis prižerti" — rašo minėtas laikraštis. Yra atėjęs laikas "nepasauti rankos Vengrijos tautos žudikam".

KAN. J. KONČIUS: Prašau aukoti Balfui!

Nuotr. V. Mažlio.

ARTIMO MEILĖS TARNYBOJE

Balfo centro valdyba surengė pobūvį pagerbti kan. dr. J. Končiumi, Balfo pirmininku, ką tik grįžusiam iš Europos. Susitikimo pobūvis įvyko lapkričio 12, vakare, Free Baltic House, New Yorke. Gausiai dalyvaujant didžiojo New Yorko visuomenės įvairiausių srovių atstovams, diplomatom, žurnalistam ir Balfo veikėjams, atvykusiems pagerbti nenuilstančio veikėjo artimo meilės tarnyboje, kan. dr. J. Končiaus, buvo tikrai reto pasisekimo suorganizuotas susitikimas. Buvo matyti svečių ir iš tolimesnių apylinkių, net ir iš Paryžiaus min. Ed. Turauskas.

J. Ginkus, Balfo vicepirmininkas, pasveikinęs dalyvius pakvietė pobūvį praversti prel. J. Bakūną, kuris konkrečiai nušvietė Balfo pirmininko kan. J. Končiaus nuveiktus darbus vengstančiai lietuvių tautai tremtyje, likusiems Lietuvoje ir išblaškytiems Sibire. Atrėmė nepagrįstus priekaištus pabrėždamas, kad kan. J. Končius dirba tikrai iš pasiaukojimo, nelaukdamas jokio atlyginimo. Tik sunkiausiu momentu, organizuojant Balfą, sudarant dokumentus, buvo išleista 580 dolerių bet vėliau jo kelionėms neišleista nei cento iš surinktų pinigų Balfui. Priešingai, dėka kan. Končiaus yra gauta iš šalies apie 400,000 dolerių šalpos.

Siltus sveikinimo žodžius pasakė min. V. Sidziuskas, Vliko pirm. J. Matulionis, LB New Yorko apygardos pirm. J. Slepetyš ir Alto bei Tautinės Sąjungos vardu V. Alksninis.

Toliau sekė kan. dr. J. Končiaus pranešimas. Padėkojęs už gražius sveikinimus, parodytą gerą širdį ir už susidomėjimą kaip geriau padėti kenčiančiai lietuvių tautai, priminė, kad yra likę dar šie rūpesčiai: šelpti, lankyti ir kaip galima daugiau išvežti į Ameriką.

Džiaugėsi, kad lietuviai yra geriausiai aprūpinami maistu. Patyręs latvių ir estų skurdą, dalį gaunamo iš Amerikos valdžios maisto paskyrė jų džiovininkams ir gausiom šeimom. Pranešęs apie tai Amerikos valdžiai, prašė padidinti maisto kieki. Valdžia pritarė ir nuo š. m. kovo mėn. gauna 20% didesnes siuntas.

Yra išrūpinta, kad maisto siuntos iš Amerikos iki šelpiamųjų ateitų nemokamai. Tokiu būdu tik pačioje Vokietijoje transportui suteipoma 18-000 dolerių. Atsiminti, kad vien Vokietijoje yra 120 vietovių, kur gyvena lietuviai. Balfas savo organizuotumui stovi trečioje vietoje. Pirmoje NCWC, antroje CA-RE.

Išbuvęs Europoje 18 mėnesių, turėjo galimybę aplankyti visus lietuvius ir patirti jų padėtį. Vien geriau gyvena, kiti skurdžiau, bet liūdniausia yra džiovininkam ir seneliams, kurie yra reikalingi didelės pagalbos vaistais ir maistu. Viso lietuvių yra likę 7 tūkstančiai, kurių nemaža dalis dar galėtų atvažiuoti Amerikon. Šiuo reikalu daromos didelės pastangos.

Atsiradus galimybei, jau reikia šelpti ir Sibire ir Lietuvoje esančius lietuvius, nes ten jie tikrai badauja. Šiuo reikalu jau daug padaryta, bet dar daugiau lieka daryti. Balfas jau yra išsiuntęs 130 siuntinių į Lietuvą ir 70 į Sibirą.

Pasakojo, kad buvo sutikęs grįžusių vokiečių, gyvenusių su lietuviams. Labai gražiai apie lietuvius atsiliepė. Išmoke iš jų net dainų. Kiti susizavėję lietuvių religingumu, atsivertė į katalikybę. Sužinojęs daug pavardžių ir gavęs nemažai adresų.

Si nauja šalpa palietė lietuvius Vokietijoje, nes reikia dalį atimti ir siusti aniams. Šiuo reikalu Vokietijos lietuviai parodė heroiską artimo meilės pavyzdį. Mielai atsisako Balfui teikiamos pašalpos, kad tik galėtų padėti aniem nelaimin-giem Sibire ar Lietuvoje.

Kan. dr. J. Končius, baigdamas jautrią savo kalbą, priminė, kad tremtiniai yra didžiai dėkingi Amerikos lietuviams už nenuilstančią šalpą, Balfu rėmimą, per kurį sušelpiami likusieji lietuviai tremtyje.

Platus ir detalus pranešimas bus pateiktas Balfui seimui, kuris įvyksta Detroite lapkričio 23—24 d.d. Pagerbimas baigtas skaniais užkandžiais. B.M.

VEL SUSIRINKO ILGOM KALBOM

New Yorke lapkričio 12 prasidėjo Jungtinių Tautų vienuoliktoji sesija. Naujai sesijai pirmininku išrinktas princas Wan Waitayakon, Thailando atstovas Jungtinėm Tautom. Jisai tas pareigas eina nuo 1947 metų; yra taip pat Thailando ambasadorius Amerikoje. Mokslus yra baigęs Anglijoje, Oxforde.

Pirmajame visumos posėdyje naujais Jungtinių Tautų nariais priimti: Sudanas, Marokas ir Tunisas. Japonija būsianti priimta į Jungtines Tautas kita mėnesį.

Vengrijos ir Egipto klausimai nutarta svarstyti pirmoje vietoje. Tie klausimai atsisprendės pareiškimuose, kuriuos sesijos pradžioje padaro kone visi didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministrai. Dauguma jų yra jau New Yorke.

Kinijos komunistų įsileidimas į Jungtines Tautas buvo svarstytas darbotvarkės komisijoje. Komisijoje dalyvauja 14 valstybių. Devyniais balsais prieš penkis nutaria Kinijos klausimo visumos posėdyje nekelti. Prieš balsavo Čekoslovakija, Egiptas, Danija ir Indija. Danijos laikysena daug ką nustebino. Tai rodo, kad Danija labai bijosi Sovietų spaudimo Baltijos jūroje.

Dag Hammarskjöld, Jungtinių Tautų generalinis sekretorius, lapkričio 14 išskrido į Italiją ir Egiptą, kur jis rūpinasis tarptautinės policijos išsikėlimu prie Sueso kanalo. Vengrija dar neatsakė, ar ji leis Dag Hammarskjöldui aplankyti ir Budapeštą.

Tarptautinės policijos pirmieji daliniai iš Italijos lapkričio 14 vakare išskrido į Egiptą. Pirmieji nukraidinti 45 danai ir 50 norvegų; yra dar kanadiečių ir kolumbiečių. Tarptautinė policija į Egiptą gabenama Sveicarijos lėktuvais. Amerika savo lėktuvais gabenama tik į Italiją.

Indijos, Burmos, Indonezijos ir Ceylono ministrai pirmininkai, kurie atstovauja 475 milijonam Azijos tautų, pasiuntė Maskvai notą, kurioje smerkia Sovietų Sąjungos kruviną politiką Vengrijoje. Notoje pareikšta, kad "kiekviena tauta turi teisę pati spręsti savo likimą". Taip pat rusam prikištamas melas, kai jie spalio 30 skelbė, kad savo kariuomenė iš Vengrijos išveda, o pasakui grįžo dar su stipresnėmis jėgom.

Azija prieš SSSR

Indijos, Burmos, Indonezijos ir Ceylono ministrai pirmininkai, kurie atstovauja 475 milijonam Azijos tautų, pasiuntė Maskvai notą, kurioje smerkia Sovietų Sąjungos kruviną politiką Vengrijoje. Notoje pareikšta, kad "kiekviena tauta turi teisę pati spręsti savo likimą". Taip pat rusam prikištamas melas, kai jie spalio 30 skelbė, kad savo kariuomenė iš Vengrijos išveda, o pasakui grįžo dar su stipresnėmis jėgom.

- Nehru, Indijos ministras pirmininkas, gruodžio mėn. atvyksta vizitui į Jungtines Amerikos valstybes.

RUMUNIJOJE NERAMU

Rumunijoje, ypač toje dalyje, kur yra daugiau vengrų kilmės žmonių, yra įvykusios studentų demonstracijos. Rusų kariuomenė ir slaptoji policija jas išvaikė. Yra užmūstų ir keli šimtai sužeistų. Didesnės demonstracijos įvyko Cluj ir Timisoara miestuose.

Lerkijos W. Gomulka su kitais vyriausybės nariais išvyko į Maskvą derybom. Rokossovskis atsisakė iš ministerių pirmininkų ir karo ministerio Lenkijoje pareigų. Jis visai nebuvo Maskvon išvykęs.

Ar girtuoklis spaus mygtuką

Chruščiovas polinkis "pasi-gerti iki samonės netekimo yra rimtąja karo priežastimi" — pasakė vienas vakariečių diplomatas, reziduojąs Maskvoje.

Maskvoje kalbama, kad Chruščiovas vis labiau krintas į desperaciją, nes nuverstas Stalino kultas jį patį žudo. Revoliucijos šventės proga, lapkričio 7, ministerio pirmininko padėjėjas Suslovas jau pareiškė, kad Stalino nuvertinimas jau davė skaudžių pasekmių. Iš tikrųjų Sovietų Sąjunga pastatyta prieš šiuos faktus:

- koezistencijos politika palaikoma Vengrijos sukilime;
- komunistų bendras frontas laisvam pasaulyje apgriau-ras;

INDIJOS ambasadorius lankėsi Baltuose Rūmuose dėl Nehru vizito pas Eisenhowerį.

VENGRIJOJE DIDELI TRĖMIMAI

Vengrijoje, kaip skelbia Sovietų radijas, palaužtas paskutinis sukilėlių pasipriešinimas Csepel saloje, Dunojaus upėje. Sukilimo metu, kaip apskaitoma, žuvo 25.000 žmonių. Rusų nuostoliai nežinomi, bet jie esą nemaži.

Chruščiovas, Suslovas ir Mikojanas lankėsi Budapešte ir tarėsi su išdavikiška Kadaro vyriausybe. Žmonės viešai reiškia jai pasipriešinimą ir jos nepripažįsta. Teisėta valdžia laikoma Imre Nagy vyriausybė. Pats Imre Nagy tebesėdi Jugoslavijos atstovybėje, gatvėje saugomas rusų. Rusų tankai patuliuoja Budapešto gatvėse. Žmonėm trūksta maisto.

Ištrėmimai į Sibirą yra prasidėję didelių mastu. Rusijos pasienyje buvo užpulti traukiniai, norint vaduoti išvežamuosius, bet rusų kariuomenė žmones šūviais atmušė. Kai kur swardyti ge'ezinkelio bėgiai.

Baltųjų priskaitoma jau arti 30.000, bet ju vis dar atbėga. Amerika sutinka išleisti 5.000 pabėgusių vengrų. Sveicarijoje spauda kėlė sumanymą priimti vengrų bėglius ir įkurdinti juos vienoje vietoje, kad laikinai jaustusi kaip namie. Apskritai, šveicaru spauda rodo didelį susirūpinimą.

vengrais, Ji rašo, kad Sveicarijos neutralumas tokiu atveju yra nusikaltimas.

Jungtinių Tautų stebėtojų Kadaro vyriausybė neįsileido. Buvo atsakyta, kad tai vidaus reikalas ir kad "krašte esanti rusų kariuomenė". Suprask — negalima stebėti, ką ji tenai daranti.

Amerikos senato komisija apklausinėja vengrus bėglius, norėdama susidaryti tikslų vaizdą rusų žiaurybių Vengrijoje.

Juoda ir balta

Alabamos valstybėje, Montgomery miestelyje, negrai vienuolika mėnesių protestavo prieš atskirus autobusus juodiems ir baltiems vaikams. Tas jų protestas pasiekė JAV aukščiausiąjį teismą Washingtone. Teismas išaiškino, kad tokia vaikų transportacija į mokyklas priešinais konstitucijos garantuojamai piliečių laisvei.

Tas sprendimas paliečia kelias valstybes, kur vietinė administracija turėjo savo potvarkius. Tokiom valstybėm yra Alaboma, Arkansas, Florida, Georgia, Mississippi, Louisiana, Oklahoma, Texas ir Tennessee, Mississippi gubernatorius pareiškė, kad jis vis tiek laikysis senų potvarkių.

Prisiminkime Sibire kenčiančius brolius Neuzmirškime aukos Balfu vajuos progą!

NAUJAS DARBININKO ADRESAS

Nuo lapkričio 1 persitvarkė Darbininko ir Pranciškonų spaustuvės administracija — ji persikėlė į naujas patalpas. Jos yra prie pat vienuolyno ir spaustuvės — Willoughby Ave. Visais Darbininko administracijos ir spaustuvės reikalais prašom kreiptis šiuo adresu:

910 Willoughby Ave.
Brooklyn 21, N. Y.

Ryšium su persikėlimu į naujas patalpas yra pasikeitęs ir Darbininko administracijos bei spaustuvės telefonas. Jis dabar toks:

Glenmore 2-6916
Administracijos priėmimo valandos: 8—11:30 ir 1:30—6 v. v., šeštadieniais 8—11:30 v.

Darbininko redakcija lieka senose patalpose ir jos telefonas lieka tas pats: Glenmore 5-7281.

Vienuolyno telefonas: Glenmore 5-7068.

JUNGTINĖSE TAUTOSE prasidėjo vienuoliktoji sesija. Viršuje gen. sekr. Dag Hammarskjöld ir V. V. Kuznecevas. Apačioje JAV ambasadorius H. C. Lodge ir anglų užs. reik. ministras Selwyn Lloyd.

Vėjas atsisuko Chruščiovui į veidą

Kai prieš metus Maskvoje lankėsi Vokietijos kancleris K. Adenaueris, tai Chruščiovas jam pasigyrė:

— Vėjas mums į veidą nepučia.

Vadinasi, Sovietams visai gerai klojasi viduje ir užsienyje: jų politika eina pavėjui. Bet pats Chruščiovas pūstelėjo prieš vėją, kai jisai vasario 24 paskelbė:

— Stalinas buvo sadistas ir žmogžudys.

Kadangi pats Chruščiovas buvo Stalino bendradarbis ir kadangi visa valdymo sistema paliko ir toliau sadistiška, tai vėjas pradėjo pūsti Sovietams į veidą. Jis pūstelėjo:

Neramumais Gruzijoje kovo mėn.

Vergų sukilimais Sibire gegužės mėn.

Poznanės darbininkų sukilimu birželio mėn.

Lenkijos pasipardymu prieš Maskvą spalio mėn.

Vergų kruvinu sukilimu spalio-lapkričio mėn.

Ka dabar Chruščiovas sakytu Adenaueriui, jei tas vėl nuvyktų į Maskvą? Bet Chruščiovo dabar Maskvoje nėra: jis sėdi Budapešte. Nusikaltėlius traukia ten, kur buvo kraujas išlietas. Dėl ko tai atsitiko?

VAKARAI NERA BE KALTĖS

Prieš antrojo karo pabaigą Churchillis buvo susitikęs su Stalinu Maskvoje (1944). Ten buvo sutarta, kad po karo Rumunija ir Bulgarija liks Sovietų įtakoje, Graikija — anglių, o Jugoslavijoje ir Vengrijoje — abiejų sąjungininkų drauge. Graikiją anglai apsaugojo nuo bolševikų kėšų ją užvaldyti Jugoslavijoje iškėlė Tita, pusiau savarankišką, bet didelį vaidmenį ir Maskvos pakalika, kaip jis beuodegautų. Vengriją jai pardavė bolševikams.

Anglai ir amerikiečiai nu-galėtojų teisėmis Vengrijoje pasinaudojo tik vieną kartą, kai 1945 lapkričio mėn. pravedė laisvus rinkimus. Bet Vengrijoje paliko Sovietų kariuomenė. Vorosilovas tvarkėsi, kaip jis norėjo, Vakariečių protestai buvo tiek pat dažni, kaip ir nesėkmingi.

SMURTAS 1945—1949 M.

Vengrijos parlamento rinkimai 1945 sudavė pirmą smūgį bolševikams. Vengrijoje buvo

Kelias į Vengrijos sukilimą

Sovietų kariuomenė ir slapta policija, rėkianti propoganda, prievartos veiksmai. Vengram buvo išteikta ištremiant iš Vokietijos vokiečius. Vengram buvo žadėtos visokios laisvės. O vis dėlto parlamente 60 procentų atstovų išrinkta komunistai griežtai priešingų. Parlamentas buvo paleistas ir 1947 metais rinktas naujas, bet ir tas išėjo antibolševikiš-

ZOLTAN TILDY.

kas. Tada 1949 metais bolševikai griebėsi smurto parlamentan savo kandidatų pakišo 96 procentus. Vakarai pasitenkino tik protestu. Jie Vengriją paaukoko Maskvai.

ŽMONĖS KAIP SALAMI DEŠRA

Bolševikų pastatytas Vengrijos Stalinas — Matyas Rakosi griebėsi valyti kraštą nuo opozicijos. Jis gyrėsi panaudojęs "Salami metodą". Kaip toji dešra raikoma skiltelėm, taip jis raikė žmones: vienus suėmė, kitus apkaltino, trečius privertė bėgti. Smulkiųjų valstiečių partijos pirmininkas Ference Nagy pabėgo (nemaišyti jo su Imre Nagy) o generalinis sekretorius Bela Kovacs atsidūrė kalėjime. Kardinalas Mindszenty nuteistas ir į kalėjimą uždarytas. Prezidentas Zoltan Tildy iš pareigų nušalintas. Buvęs užsienių reikalų ministras komunistas Laszlo Rajk sušaudytas dėl nuokrypos nuo Stalino linijos. Tito,

šalininkai su Janos Kadar uždaryti už groty. Ministeris pirmininkas Imre Nagy išmestas iš kompartijos, Tuo būdu Matyas Rakosi raikė ne tik "buržuazinę", bet ir "proletarinę" dešrą. Ir kokios pasekmės? Žmonėm neliko ko galvoti apie dešras ar lašinius — jiem pradėjo stigti duonos, nes kolchozai derių pasibaisėtinai numušė. Vengrija, turtingiausias Europos kviečių aurodas, pasidarė tuščias. Ir tada prabilo Chruščiovas.

— Stalinas buvo žmogėdra. O dabar bus laisvė.

VĖJAS PAPUČIA Į VEIDĄ

Šią vasarą, liepos mėn., Vengrijoje staiga atsiranda iš Maskvos atskridęs Michailas Suslovas. Nuėjo jis viešnagėn ir pas Imre Nagy, kuris gyvenė savo viloje, kaip ir derėjo senam komunistui — "proletarui". Begeriai vengriškąji vyna, tokąjį, Suslovas pakėlė tostą:

— Į sveikatą naujo ministerio pirmininko!

Imre Nagy buvo gražintas į ministerio pirmininko pareigas, Matyas Rakosi nušalintas iš kompartijos generalinių sekretorių, jo vieton paskirtas Eno Gero. Vengrijoje buvo paskelbta:

— Matyas Rakosi, kaip ir Stalinas, buvo žmogžudys.

Jo nekaltų aukų priskaityta 474. Bet jų buvo nepalyginti daugiau, Nepalyginti daugiau ir žmonės ėmė reikalauti: višiškos laisvės. Ryšium su pasikeitimais Lenkijoje, kur Gomulka laimėjo prieš Chruščiovą, Vengrijoje buvo surašyti 14 punktų vyriausybei:

Patraukti į teismą Rakosi, Pasitraukti rusų kariuomenė.

Pašalinti komunistinius ženklius iš vėliavos.

Pakreipti prekybą į vakarus, užuot į Maskvą, kuri veltui viską ima,

Tuos reikalavimus, paskelbtus žmonių minios Bemo aikštėje, spalio 23, norėta perskaityti per radiją. Tą žygį apsiėmė atlikti studentai, studentai laikomi komunistais, bet juos sutiko slaptos policijos šūviai. Ir taip prasidėjo...

MASKVOS KLASTA

Chruščiova galima suprasti, ko jis norėjo nuvainikuodamas Stalina ir duodamas šiek tiek laisvės. Jis norėjo, kad satelitai patys taip susitvarkytų, kad rusam ten mažiau reikėtų besikišti, bet kad būtų ištikimi Maskvai ir paslaugūs kiekvienam žingsnyje. Koks laimėjimas ir kokia propoganda! Štai, grandinė bolševikinių kraštų, kaip mūras stoja prieš kapitalistinį pasaulį! Bet ta grandinė nutrūko, nes vengrijos grandinės vis tiek buvo paliktos. Žmoeš išėjo krauju jų traukti, o rusai turėjo griebtis tankais jas vėl sutvirtinti.

Kadangi prieš rusus išėjo ir vengrų kariuomenė, tai rusai klasta atėmė jai vadovybę anksciau negu užpuolė tankais, Sovietų generolas Malyninas, dėjėsis, kad iš Budapešto pasitraukia (kol ateis nauji daliniai), pakvietė dėl pasitraukimo tartis vengrų kariuomenės vadą Pal Maletę su visu štabu. Apie juos daugiau niekas negirdėjo. Erno Gero taip pat dingo. Imre Nagy pabėgo į Jugoslavijos atstovybę. Iškilio Janos Kadar, kuris su Maskvos tankais sutrypė savo tautos žmones ir žemę.

PO RAUDONO CARO KOJOM

Kas dabar atsitiko, buvo jau pasikartoje Vengrų istorijoje Rusijos baltam carui valdant

(1849). Tada vengrai buvo paskelbę laisvą respubliką. Sostoginti rusus pasikvietė austrų kaizeris Pranciškus Juozapas. Rusai atėjo į Vengriją su 140.000 burliokų ir po dviejų mėnesių gen. Paškevičius — Erivanskis carui Nikolajui I pranešė:

— Vengrija guli po Jūsų sviesybės kojom.

Dabar ji paguldyla po raudono slibino kojom per trumpesnį laiką. Gen. Malynnas su 200.000 atliko kruviną darbą, kuris sukėlė viso pasaulio pasipiktinimą. Deja, tuo pasipiktinimu laikinai viskas ir baigiasi. Laisvi žmonės nepaslenka gelbėti nelaisvųjų. Ar jie lūkuriuoja tokios pat dalios?

5.

SINAJAUS dykumoje žydai aptiko rusų ginklų ir radijo aparatų su užrašais: "žinok - priešas klausio".

APIE AUGANČIUS TARP DVIEJŲ KULTŪRŲ

Aiduose paskelbtoje kultūros kongreso medžiagoje sustojame prie antro klausimo — prie lietuvio, atsidūrusio tarp dviejų tautų kultūrų. Ar jis išliks savo tėvų kultūroje? Ar jis prisims gyvenamo krašto kultūrą ir tokiu būdu tols nuo tėvų tautos ir įsilies į naują tautą?

Tokie klausimai iškyla lietuviai, Amerikoje ir kituose kraštuose, ne Lietuvoje augančiam. Jis yra kitokioje padėtyje nei tėvai, nei apskritai vyresnioji karta. Vyresnieji yra išaugę Lietuvoje, jos aplinkoje. Jie ir norėdami negalės išbėgti nuo savos kultūros ir jaugti į naują. Tai mėgindami, jie tik save laužytų, iš lietuvio neišbėgdami ir amerikiečių nepavirdami. Kas kita yra su jaunimu, kuris Lietuvoje arba visai nematė ar jos kultūros nepajuto. Jis kitaip ima galvoti, kitaip jausti, ir pradeda nebesuprasti tėvų jam tariamo žodžio, nes

Kas tėvui yra svetima, tas sūnui yra sava ir atvirkščiai.

"Pirmuosius jo (sūnau)

IŠ KONGRESO IDĖJŲ (2)

kūdikystės įspūdžius formuoja, — sako dr. J. Girmius, — nebe Lietuvos gamta, o kurio nors didmiesčio gatvė. Svetima mokykla perduoda jam mokslo lobyną ir tam tikras pažiūras į gyvenimą. Svetimų draugų aplinka plėtoja jo nusiteikimus ir nusistatymus. Svetimoje kariuomenėje jis rengiamas ginti svetimam kraštui. Pagaliau, visu savo darbu jis savaime įsilieja į svetimo krašto gyvenimą, tampa jo ateities galimybių lauku. Sakome: svetima gamta, svetima mokykla, svetima draugų aplinka ir taip toliau. Bet tam, kurio visas gyvenimas vyksta tik šiose svetimybėse, tai nebėra svetimybė, o savi dalykai. Priešingai, jam lieka svetima tai, ką mes savu vadiname. Visa jis bus gavęs iš šios tautos, kuri tuo pačiu ir bus tapusi jam sava tauta, suformavusi jį tuo, kas jis yra".

"Mūsų apeliavimai saugoti"

ištikimybę tėvų šaliai nėra jo širdyje atgarsio. —

tesia dr. Girmius. — Jis galės mums atsakyti: ko norite, visa, ką gavau, gavau iš šios tautos — kaip gali ji man būti svetima, ir kaip gali man būti sava tauta, kuri nieko man nedavė! Savosios tautos neišsiginimas geriausiai atveju tebus tėvų neišsiginimas: tiesa, esu kilęs iš lietuvių tėvų ir juos gerbiu, kaip vaikai pridera."

"Kaip tačiau išvengti mūsų vaikams tokio likimo, kaip juos įgudyti į lietuviybę, kad ji taptų jiems sava ne tik dėl tėvų? —

kelia klausimą autorius ir nurodo pirmiausia dažnuosius mūsų atsakymus, deja klaidingus. Vienas iš tokių mūsų atsakymų:

"Samprotaujame: jei vaikas yra lietuvis, tai jo pareiga tokiu likti — pakanka jam šią pareigą įkalti. Deja, tokia kalba apie 'pareigos įkalimą' slepia savyje didelį nesupratimą. Visų pareigų išvidinis pagrindas yra meilė: kur šio pagrindo stokoja, ten ir pati pareiga stokoja išvidinės jėgos. Meilė gaivina visas pareigas... Ne dėl pareigos kas nors mylima, o dėl to, kad tai nepakeičiamai yra brangu... Už tat naiviai pavadinau ir aną kalbą apie lietuviybės pareigos įkalimą. Nepasiseks šios pareigos įkalti, jei nebus vaike įsižiebusi meilė".

Ispėja autorius ir dėl antro klaidingo atsakymo, kada stengiamasi savo tautą rodyti pranašesnę už kitas tautas. "Bergždžia įrodinėti, kad lietuvių tauta yra tuo ar kitu vertinga (kalbos senumu ar istorijos didvyriškumu), nes jei ne tuo pačiu, tai daug kuo kitu yra vertinga ir amerikiečių tauta. Kiekviena tauta yra kuo nors vertinga. Prieš argumentus visada galimi kiti argumentai. Joki argumentai neįžiebė meilės, nes meilė nėra reikalinga jokių argumentų. Ji savaime įsižiebia, tačiau — ne tuštumoje ir ne iš nieko, o jaugant į tam tikrą tikrovę, paverčiant ją savo paties būtimi..."

Lietuviybės meilė savaime įsižiebs, kai ir kiek giliai bus į ją jaugta, joje išaugta. Štai kodėl reikia rūpintis ne 'pareigą įkalti' vaikams, o iš tiesų juos lietuviškai išugdyti".

Tai reiškia, kad jaunimas turi augti lietuviškoje aplinkoje ir būti maitinamas lietuviškos kultūros vaisiais. Tai reiškia, kad būdamas tarp dviejų kultūrų ir augdamas gyvenamojo krašto kultūroje, jis turi pajusti ir tėvų kultūros veikimą, norint, kad jis išliktų tėvų tautai savas.

Kaip tai įmanoma — jau atskiras klausimas.

• Lietuvių susitikimo šventė ruošama gruodžio 2 Brazilijoje. Susitinka Sao Paulo ir Rio de Janeiro lietuviai.

Atstatytas Šiaulių bažnyčios bokštas

Šiauliai per karą buvo smarkiai nukentėję. Gražusis šv. Petro ir Povilo bažnyčios bokštas buvo nugriautas, pati bažnyčia apnaikinta.

Dabar, gautomis žiniomis iš Lietuvos, bokštas jau atstatytas. Jis turi 73 metrus aukščio, viršuje 5 metrų metalinis kryžius. Jo išvaizda nežymiai pakeista: apačia prie mūro praplatinta 40 cm., bokšte įdėtos dvi eilės langelių, apdengtas cinkuota skarda, kuri iš lauko ir iš vidaus nuaužyta raudonai. Laiptai į bokštą anksčiau buvo betoniniai, dabar pastatyti geležiniai.

Pačioje bažnyčioje chorui ir vargonam vieta gerokai praplatinta. Per karą buvo sunaikinti ir vargonai. Dabar, Kauno arkivyskupijos valdytojo kan. dr. Stankevičiaus pastangomis, nauji vargonai gauti iš Kauno uždarytos bažnyčios.

Praplatinta ir presbiterija, padidinta zakristija. Altoriai — 3, visi atnešti iš buvusios jėzuitų bažnyčios Šiauliuose. Jos statytojas buvo T. Andriūška, (prieš porą metų miręs Šiauliuose).

Nors tikinčiųjų aukos buvo didelės, bet bažnyčios atstatymas pareikalavo daug pinigų, teko dar įsiskolinti.

Lapkričio mėnesį Kauno

arkivyskupijos valdytojas kan. dr. Stankevičius pašventins atremontuotą bažnyčią.

• Kan. dr. Stankevičius yra trijų vyskupijų valdytojas: Kauno, Vilkaviškio, Kaimedorių.

• Vysk. K. Paltarokas valdo Panevėžio ir Vilniaus vyskupiją ir gyvena Vilniuje.

• Kan. Steponas Talskrys, buvęs Šiaulių dekanas, gražintas iš Sibiro ir dabar gyvena prie Kauno Igulos bažnyčios. Taip pat grįžo ir kun. Vladas Požėla. Abu yra be sveikatos ir pasitrauks gyventi į altarijas.

• Genė Kazimierienė, g.v. Lietuvoje, ieško savo vyro Kazimierėno Felikso, s. Antano, gim. 1908 m. Kreiptis į Darbininko redakciją.

• Paieškoma. Iš Lietuvos Kvedarėnė paieško Paulės Saitas, 1945 m. gyvenusios Atholl, Mass. Ji pati, arba žinantieji apie ją, prašom rašyti: A. Bartkevičienė, 8407 89 St., Woodhaven, L. I., N. Y.

ŠIAULIŲ šv. Petro prieš karą. Nuotrauka V. Augustino. Klisė iš "Lietuvos" albumo.

DARBININKAS

Published Semi-Weekly except holly days, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS.
Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass. September 17, 1915.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

Laiškraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuodžiū. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Paslaptinga nota

Paskutinių savaitių tirštį įvykiai — sukilimas Vengrijoje, karas dėl Sueso ir Amerikos prezidento rinkimai — nubloškė į šalį vieną reikšmingą Valstybės sekretoriaus John Foster Dulles notą Sovietų Sąjungai. Apie ją teuzsiminė Washingtono leidžiamas "The Evening Star". Nota buvusi pasiūsta per Jugoslaviją. Jos tekstas nepaskelbtas. Iš "The Evening Star" užuominų galima spręsti, kad nota siekusi dvejojo tikslo: Sovietus pagąsdinti ir juos paguosti.

Pagąsdinti norėta kylančiais tautinio komunizmo judėjimais Sovietų Sąjungos okupuotose kraštuose. Vengrijos sukilimas dar nebuvo prasidėjęs, bet jau buvo žinomas Lenkijos komunistų spyrimasis Maskvai. Notoje, sakoma, buvę duota suprasti, kad tie judėjimai versų Sovietų Sąjungą apsigalvoti ir persvarstyti savo užsienio politiką — daryti kai kurių nuolaidų. Galimas daiktas, kad nota norėta išbandyti, kiek Sovietų Sąjunga padėtų supranta ir kiek ji būtų linkusi nuolaidžiau kalbėtis su Vakarais.

Sovietams taip pat buvę duota suprasti, kad jų nuolaidos nebūtinai turėtų eiti iki Sovietų Sąjungos vakaruose sienų 1939 metais. Tai paguoda ir vilionė. Vadinasi, jei dar laiku derėsitės, galite daugiau išsiderėti. Čia buvęs paliestas ir Pabaltijys. "The Evening Star" nurodo Dulles užuominą, kad tarp Vakarų ir Rytų galėtų būti sudaryta jas skirianti valstybių juosta. Ar Baltijos valstybės patektų į tokia neutralių valstybių juostą ar paliktų Rusijos įtakoje — teparodytų vienų užsipašymai ir kitų nuolaidos. Mažai reikėtų abejoti, kad dabarties derybose, jei tokios vyktų, Baltijos valstybės patektų į nuolaidas ru-

sam. Apie Pabaltijį vis dar nesiliaujama galvoti taip, kaip buvo galvojama prieš pirmąjį Didįjį karą. Tas nuotakas palaiko "nedalinamos Rusijos" šalininkai, baltieji rusai emigrantai, nepamiršę caro laikų, o jiems kartais pritaria ir tokie amerikiečiai, kaip Mr. Kennan.

Visi tie planavimai, deju, per ankstyvi. Dulles irgi bus pasiankstęs su savo nota prieš Vengrijos įvykius. Tautos moka savo žodį pasakyti net krauju. Baltijos tautų krauju irgi nemažai pralieta ir tytomis vis liejama, ir tai neleidžia bet kam planuoti jų likimo nesibaigiamai vergijai. Didesni sukrėtimai visus tuos planus gali apversti viršum kojom, tačiau mūsų pareiga anas prorusiškas nuotakas stipriau blaškyti. Manome, kad mūsų veiksniai tai turi galvoje, bet būtų gera sulaukti ir spaudoje didesnės akcijos, o atitinkamos įstaigose memorandumų, kai pasirodo žinios apie tokias paslaptingas notas.

Rusijos imperializmas — būtų jis raudonas ar baltas, — liečia ne tik Baltijos, bet ir kitas Rusijos pavergtas tautas. Ligi šiol neteko girdėti, kad neslaviškos tautos nuo Baltijos iki Didžiojo vandenyno būtų kada turėjusios savo atstovų tremtyje pasitarimą bendrai akcijai suderinti. Priežastis suprantama: daug kam tuo tarpu rūpi įveikti tik patį bolševizmą, su kuriuo rungtiasi ir rusai nebolševikai. Vadinasi, nereikia ardyti bendro fronto. Deja, tuo bendru frontu dengiasi "nedalinamos Rusijos" svajotojai. Laikas būtų jiems parodyti, kad ir demokratinėje Rusijoje negalės būti pavergtų kitų tautų. Tokia akcija parodytų, kad ir paslaptingos notos apsilenkia su Rusijos pavergtų tautų siekimais.

Ko vengrai keliavo į Lietuvą

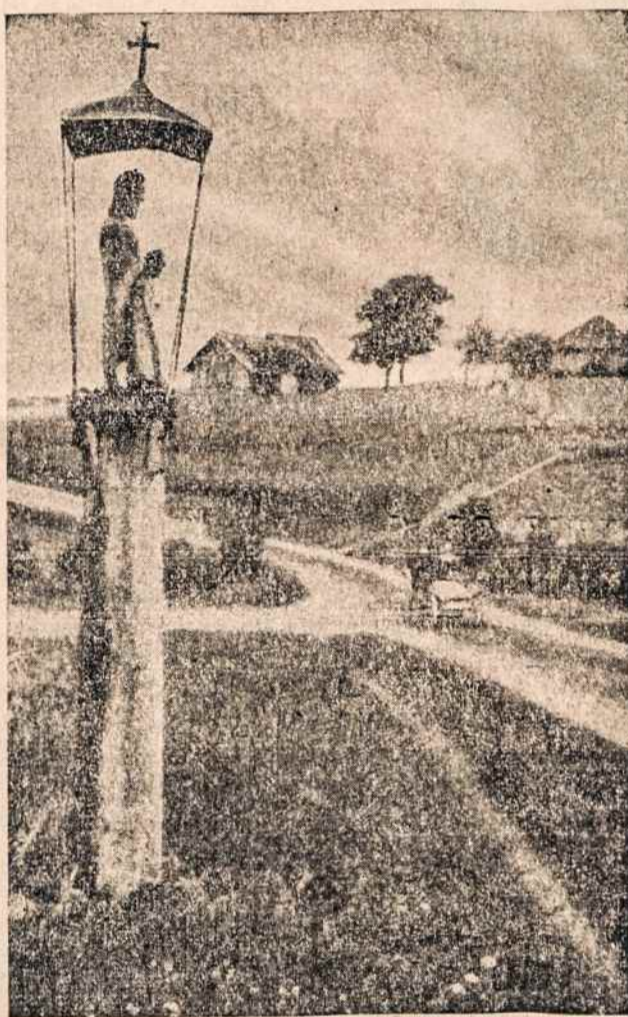
ALDONAS SVIRNELIS

Vengrija — garsaus toka-jaus, čigonų ir dainų žemė. Su ja prisimini Liszto rapsodijas, kur tiek daug svajonės, laukinio siautėjimo, vyno kvapo. Jos plaukia ne ramiu taktu, bet sukūriais veržiasi, neša lyg Dunojaus bangos, atsisaugia lyg klajoklių čigonų muzika.

Ir iš antrojo Didžiojo karo liko pasakojimas apie vengrų kareivį, kuris nešėsi šautuvą ir gitarą, kai pavojus, jis palieka šautuvą ir pasitraukia su gitara. Reikia gi vengrui dainuoti, siausti, gerti tokajų ir klajoti. Kai ramu, jis padeda gitarą ir poškina iš šautuvo.

Tačiau paskutinieji įvykiai parodė, kad vengrų tauta giliai myli savo krašto laisvę ir moka išdidžiai mirti už ją. Jų tragedija sujaukino visą pasaulį, laimėjo simpatijas ir parodė net akliems, kur veda komunistinis imperializmas.

Šia proga prisimename ir lietuvių santykius su vengrais. Vengrijos vyriausybė buvo dovanojusi mūsų prezidentui aukso kardą. Turėjome išsiverstę keletą vengriškų veikalų, keletas jų dramų — ("Brandos atestatas", Žmogus po tiltu") — ejo mūsų teatruose su dideliu pasisekimu.

KELIAS pro kryžių Lietuvoje.

Mūsų liaudies dainose minimas Dunojus, ta gražioji Austrijos ir Vengrijos upė.

Randame pėdsakų ir mūsų tautosakoje.

Yra užrašyta įvairiausių priežodžių: neik laukan, tave vengras pagaus; nekvailiok kaip vengras; skubina kaip vengras ir t. t.

Jeigu mini tautosaka, tai vengrų turėjo būti. Ir tikrai, nemaža vengrų klajoto Lietuvoje 19 viduryje, vyskupo Valančiaus laikais.

Ką jie veikė ir ko buvo čia atsibeldę?

Vengrus gražiai aprašo Valančius savo "Paaugusių žmonių knygelėje". Gerai juos prisimena ir senieji 19 amžiaus galo žmonės.

Jie keliavo per Lietuvą, par-davinėdami adatas, siūlus, sa-gas.

Kartais nupirkdavo kokį kailiuką. Kartais su savim vedavosi mešką, kuri mokėjo šokti pagal jų muziką.

Su tom meškom yra surišta įvairiausių burtų. Meškos plaukias rūkydavo tvartus, kad nesirgtų gyvuliai, smilkydavo ir gindavosi nuo visokių

piktų dvasių. Valančius, kuriam rūpėjo žmonių auklėjimas, piktnosios tokių žmonių tamsumu, griežčiausiai draudė visus burtus su meškininkais, peikė ir tuos klajoklius vengrus, kurie atnešę daug negero į mūsų kraštą.

Žmonės taip ir tikėjo, kad vengrai — kaip ir čigonai — yra iš prigimties klajokliai, neišsitenka, nerumina savam krašte, tad ir bastosi, norėdami lengviau duoną pelnytis.

Tačiau šie kromelninkai, šundaktariai ir meškininkai turėjo visai kitus uždavinius. Ir jie nebuvo tokie kvaifi, kaip žmonės apie juos galvojo.

Anuo metu, iki pirmojo Didžiojo karo, vengrai su austrais sudarė vieną valstybę — Austrų-Vengrų imperiją. Ši imperija buvo glaudžioje bičiulytėje su Vokietija.

Vokietija gi 19 viduryje išaugo iš Prūsijos, jos kancleris Bismarkas sujungė vokiškas valstybes ir padovanojo savo kaizeriui, tuo sudarydamas stiprią ir galingą valstybę.

Šiai Vokietijai ir Austrų-Vengrų imperijai reikėjo Rusijos imperijos žemėlapių.

Nors dar nesirengė kariauti, tačiau labai dirbo. Tuo laiku buvo sumoderninta kariuomenė, patobulinta artilerija. Tai nebužteko stambaus žemėlapių, kur pažymėti tik didesnieji miestai, upės. Reikėjo smulkesnių žemėlapių su lauku keliomis, kaimais ir žemės pakilumu.

Šiais laikais kiekvienas kraštas stengiasi pasigaminti kuo tikslesnį žemėlapi. Laiko tai užrakine dešimčia raktu. didžiausioje karinėje paslaptvyje, bet taip jau yra. kad šnipai prieina ir per užraktus ir nu-koniuoia, navačia naujus žemėlapius. Jų pataisais padaro savo turimuose žemėlapiuose. Karo atveju kiekvienas nori turėti priešininko kuo tikslesnį, kuo naujesnį žemės vaizdą.

Ir 19 amžiuje galėjo vokiečiai ir austrai pavoti per savo agentus iš Rusijos imperijos toki žemėlapi, bet, gaila, pati Rusija jo neturėjo.

Taip vokiečiai ir austrai-vengrai nusprendė patys pasigaminti Rusijos žemėlapi, bent tų sričių, kurios susilietė su jų kraštais.

Tam reikalui ir buvo įkur-tos specialios mokyklos, su-

LITUVOS žemėlapis iš Radvilų mapų.

rinkti žmonės, kurie mėgo nuotykius ir keliones, ir tose mokyklose išlavinti.

Pirmiausia juos išmokė topografijos, kaip paprasčiausiomis priemonėmis pasigamint žemėlapi.

Atėjęs į svetimą kraštą nesizvalgys, nesistatysis triangu-liacijos bokštų, kurie padeda tiksliai nubrėžti žemės iškilimą. Reikia veikti slapta.

Kad jų nepačiupty, buvo jie išmokyti visokiausių dalykų: supažindinti su krašto papročiais, pamokyti lenkiškai, rusiškai, o gal ir lietuviškai, pradžiai įdėta visokiausių prekių: adatų, sagų ir siūlų. Taip juos ir paleido į Lietuvą ir kitus kraštus.

Niekada nėjo po viena, bet du trys, kad būtų lengviau daryti žemėlapius. Padarę vieną sektorių, vėl traukdavo į Prūsiją; o siena — anais laikais buvo silpnai saugoma. Ten atiduodavo savo popierius, gaudavo naujų adatų ir blizgučių ir vėl keliaudavo į naują paskirties vietą.

Į Lietuvą buvo pasiūsti vengrai, kitur gal veikė vokiečių amatininkai, siuvėjai, kirpėjai. Bet geriausiai šiam darbui tiko klajokliai vengrai. Jie iš prigimties mėgsta keliauti, tai mažiau kreipia dėmesį.

Šiaip jie nakvodavo pas žmones, su jais bičiuliodavosi. Yra likę tikrų žinių iš Valan-

čiaus laikų, kad vengrus žmonės sutikdavo laukais bevaikščiojančius, bebraiziančius, su popieriais. Žmonėm neatėjo net į galvą, kad jie gali daryti žemėlapi. Pagaliau, apie tokius daiktus nedaug suprato. Atrodė žmonėm, kad jie kažkuo trenkti, tikri burtininkai, dar gali užburti jų javus, galvijus.

Į savo žemėlapius jie surašė ir kaimų, miestelių vardus, pasinaudodami dažniausiai lenkiška transkripcija.

Taip vokiečiai — austrų vengrų imperija įsigijo Rusijos žemėlapi anksčiau nei pati Rusija.

19 gale ir pati Rusija pradėjo gamintis savo krašto žemėlapi. Jų daviniais paskui vokiečiai patikslino turimus žemėlapius.

Taip 1914 metais vokiečiai, pradėję pirmąjį pasaulinį karą naudojosi tais vengrų padarytais žemėlapiais ir pagal juos kariavo. Čia buvo keistų nuotykių. Atėjęs į kaimą, vokiečių dalinys ieškojo kokio nors keliuko, kuris atžymėtas jo žemėlapyje. Tačiau kaimas seniai buvo užmiršęs, tik senieji žmonės prisiminė, kad kadaise buvo toks kelias. Žemėlapis buvo senesnis.

Taip vengrai yra netiesiogiai padėję tikslesnį Lietuvos žemėlapi sudaryti.

BIRUTĖ EMPAKERYTĖ

UŽUOLAIDA

Kartais taip greitai viskas pasikeičia, laikas nusineša ir žmones su dienomis ir jų sugauti, sulaukyti, negalima pasiekti. Negali net už rankos nuverti.

Ir kai laikas atsitolino metais nuo Algučio iškeliavimo, Algirdas, mačiau, visai susirūpinu manimi. Jis vėl mėgino prikaltelti grįžti prie savo darbo. Ar galėjau grįžti? Ne! Vieno netekau, ar norėjau vieną dieną netekti ir kito?

Vieną sekmadienį jis netikėtai uždėjo plokštelę, kurią kažkada dainavau. Tikėjo, prisiminusi anas dienas, tikrai pamiršiu dabartį ir būsiu vėl tokia pati, tarsi nebūtų jokio liūdesio dienos įsimaišę. Iš karto klausiau, nors nesidžiaugiau. Net negalėjau suprasti savęs, kokia laiminga būdavau anom dienom dainuodama. Man patiko ši daina. Klausiau dar norėdama pradžuginti Al-

girda. Staiga neištverčiau. Juk tai ta pati daina, kurią kartojau tuomet, tame mieste, o gal net tą pačią valandą, kai mirė Algutis! Juk tai ta pati daina, kurios norėjo mano klausytojai, tačiau aš dainavau skubėdama, kad greičiau galėčiau bėgti namo! Ir staiga visos baisios mintys subėgo pas mane. Pasijutau, tarsi pati būčiau numariniusi Algutį. Greitai pribėgau prie patefono, pagriebiau plokštelę ir trenkiau į žemę. Paskui nuverčiau patefoną ir išbėgau iš kambario. Tik mane pasivijo staigūs Algirdo žingsniai. Jis atsivedė, pasisodino šalia, apkabino, ir aš tuomet pradėjau verkti lyg vaikas.

Nežinau, ar Algirdas suprato, ką man reiškia daina. O ypač ši. Nežinau, ar jis galėjo įsitikinti, kad aš daugiau niekuomet nedainuosiu. Tikriausiai ne. O pasakyti jam negalėjau, Pasakyti žodžiais ką jaučiau, neįstengiau. Ypač apie

šią dainą, kurią laikiau pačia Algučio mirtimi.

Tačiau dienos vėl slinko. Laikas bėgo ir vėl vieniems atnešdamas džiaugsmą, kitiem liūdesį. Rodės, visa buvo kaip seniau. Tik aš to nejučia. Aš negalėjau suprasti. Ir kai vieną dieną gavau Algirdo laišką, kad daugiau nesugrįš pas mane, kad nieiškočiau jo, nes nerasianti, aš nežinojau, ką turėjau daryti. Algirdas vis tikėjo, jog, grįžusi prie savo dainos, galėsiu pamiršti visą liūdesį. Jis tikėjo, kad tai pusė mano gyvenimo ir kad tuomet vėl pasijusiu po senovei. Tačiau jis matė, kad aš niekaip iš to nežinios taško negaliu išieiti. Todėl pasitraukė, manydamas, jog viena būdama, turėsiu sugrįžti į gyvenimą. Turėsiu išieiti iš savo nežinios. Jis rašė, kad tuomet tik sugrįš, kai aš vėl nueisiu, kur priklausau.

Taip, aš turėjau dainuoti, norėdama susigrąžinti Algirdą. Turėjau dainuoti ir tuo pačiu iš to liūdesio, lyg mirties, grįžti į gyvenimą. Kitaip, jis manė, aš niekuomet nebūsiu, kas buvau. Aš paliksiu vaikščiojose numirėlis. Tik dėl to jis paliko mane. Tačiau ne ilgam, rašė jis. Drauge su juo, jis sakė, aš neįstengsiu atsi-

busti iš to baisaus sapno, ir mano dienos nesikeis.

Jis buvo teisus. Aš turėjau ką nors daryti. Man reikėjo užsidirbti pragyvenimą. Turėjau surasti darbą. Lengviausia, kaip tikriausia atrodė Algirdui, turėjau vėl dainuoti. Juk kažkada buvo mano didžiausias troškimas, kodėl tad nepradėti vėl iš naujo? Tuomet ir Algirdas sugrįžtų, ir aš vėl būčiau linksma ir laiminga. Tačiau jis apsiriko. Daugiau dainuoti aš negalėjau. Tarsi man būtų kas atėmęs balsą. Aš žinojau, kad negalėjau. Aš bijojau dainavimo lyg pačios mirties, nes tai man kaip tik primindavo Algučio mirtį.

Taip ir nepradėjau. Susiradau darbą. Pasidariau kavinės padavėja. Vėliau pardavinėjau gėles. Tai vėl ką kita dirbavau. Taip pelniausi kasdieninę duoną. Ir Algirdas nesugrįžo. Jis laukė mano dainos ir nesulaukė. Tik nepernesiai radau laikraštįje žinutę, kad Algirdas iškeliavo į amžinybę. Tik tuomet sužinojau ir kur jis gyventų. Juk jau ir jis turėjo būti pasenęs kaip ir aš. Juk tiek laiko prabėgo nuo išsiskyrimo dienos.

Jau rytas. Po truputi pradeda brėkšti dangus. Aš vis

tebesėdžiu prie atviro lango. Lauke tikrai vėsu. Lauke rudo. Vėjas vėl papučia ir užmeta užuolaidą ant lango. Ji visai padengia jį. Pro ją nematau nei žvaigždžių nei kraštelių dangaus. Pagaliau nei tu dieną, kurias visas taip ryškiai mačiau šią naktį.

Ir dabar klausiu pati savęs, ar buvau teisi kalbėdama apie liūdesį ir vienatvę, ar teisūs tie, kurie stebėjosi manimi? Tačiau ar gali kalbėti apie liūdesį, jo nepažinęs? Dėl to, per daug jų nekaltinu. Tik mes kiekvienas turime savas dienas, kurių niekas kitas negali pažinti nei suprasti. Kartais net artimiausi žmonės. Ir jų padaromos klaidos yra pačios skaudžiausios. Jų pamiršti negali, nors kažin kiek dienų apdengia anas, nors pro laiko dulkes visai nieko nesimato. Tik jauti. Tik daug kartų mėgini save įtikinti, kad neprisimeni.

Kartais mėgini pamiršti, mėgini visai ištrinti iš atminties. Tačiau ar visa galima pamiršti? Todėl nenori sustoti ties dienomis, kurios atnešė kokį nemalonumą. Mėgini bėgti lyg vagis, tik jos retkarčiais pasiveja, sulaiko, ar atmintyje pasivaidena lyg vaiduokliai. Ir vis tiek vienu ar kitu metu pa-

sirodo taip ryškiai, nors ir kažin kaip norėtum nuvaryti.

Tuomet reikia kas nors daryti. Reikia liepti sau užmiršti nesugrąžinamas dienas, kurios tik juodina dabartį. Reikia skubėti gyventi. O nori, kad laikas tekėtų taip greitai ir nestopėtų net apsidairyti, nekaltant visai apie galvojimą.

Dariau taip ir aš. Saukiau ateinančias dienas, kad paskubėtų. Saukiau ir moją pas save. Kad būtų bent kitais vardais. Kad nestovėtų vietoje, tarsi moterys pasikalbėjimui.

Jos bėgo pro mane. Visos vienodos ir iš vakaro žinomos. Tik kitais vardais. Vis tokios pačios dienos...

Per tą visą laiką nesustojau niekuomet ir nepasižiūrėjau atgal. Eju tik į priekį ir eiti skubėjau. Tarsi turėdama tikslą. Tarsi norėdama ką prieiti. Tačiau apgaudinėdama pati save, ir besukubėdama pavargau. O gal pavargau nuo pačių dienų. Jų tiek daug susirinko ir slegia mano pečius. Beidama pavargau, ir net plaukai pasipuošė sidabru. Tik niekuomet ir niekam nekalbėjau apie šį nuovargį. Niekuomet ir niekam nesiskundžiau. Jie būtų vis tiek nesupratę manęs. Todėl kalbėjau bendrais žo-

džiais apie liūdesį ir vienatvę, kurių taip pat nesuprato. Ar, tad, galėjau dar daugiau pasakyti ir būti išjuokta? Ne. Eju išdidi. Tokia tikriausia ir paliksiu. Ir nors kažin kaip kartais buvau pavargusi, tačiau pati sau pasakiau negalinti sustoti vietoje, o tik pakėlus galvą eiti. Eiti pro visus. Vieną kartą palūžau. Neįstengiau eiti savo nusistatytuju keliu ir dar netekau vieno žmogaus, kuris buvo mielusias. Dabar neturiu nieko prarasti. Ką turėjau, seniai pasiliko pakelėje. Nubyrėjo, lyg rugio grūdas nuo varpų. Dabar tesinesioju tik vienatvę ir liūdesį, kurių niekaip negaliu palikti. Jie vis pasiveja ir keliauja drauge. Nors kartais mėginu užtrenkti duris, jie prasiveržia ir šuo-liais atbėga pas mane. Jie atitrenkia duris ir vejasi, ir vėl sugauna mane.

Lauke jau šviesu. Naktis iškeliavo į kitą karalių. Diena pilkšvu apsiustu apsidengusi prikelia visus. Seniai ir žvaigždės iškeliavo, palydėdamos naktį, o su jomis nusekė ir mėnulis.

Lauke pamažu krinta vienas po kito rudens lapai. Taip pamažu, tarsi turėtų galybes laiko mirti. Tačiau dar daug yra (Nukelta į 5 psl.)

★ Dievs ★ Sveti ★ Latviju ★

LATVIJA
Dievs, svēti Latviju,
Mūs' dargo tēviju,
Svēti jel Latviju,
Ak svēti jel to.

Kur latvju meitas zied,
Kur latvju dēli dzied,
Laid mums tur laimē diēt
Mūs' Latvija.

★

Dieve, laimīk Latvija,
Mūs' tēvynē brangijā,
Laimīk Latvija,
Ak, laimīk jā.

Kur latvju dukros žydi,
Kur dainos sūnus lydi,
Duok laimēs džiaugsmā
dīd,

Mūs' Latvijo.

NEPRIKLAUSOMYBES laikais dažnai girdėjome Latvijos himnā giedant ir Lietuvoje, kai sportininkai atvykda-

vo rungtis, kai Lietuvių - Latvių Vienybė suvažiuodavo kongresan, kai Latvijos teatras viešedavo Kaune... Tų progų buvo daug. Dar dažniau lietuviai išgirdavo Latvijos himnā, jų šalin nuvažiuodami. Tenai išvydavo žydincias ir dainuojančias latvių dukras ir dainos lydimus jų sūnus — kariūnus ir aizargus, tėvynės saugus. Tenai galėjo patirti, kad Dievas buvo davęs didį laimės džiaugsmā ir laimines tą šalį prie gražiųjų Baltijos marių ir sruvis Dauguvos. Laiminges buvo ir pačia valstybė. Latvija neturėjo jokių rūpesčių su kaimynais. Ji pati taip pat niekam pikto nedarė. Kodėl piktas turėjo ateiti ton ramių ir taikių žmonių šalin?

★

PIKTO PROBLEMA yra pati sunkiausia spresti. Lengviau įtikėti Dievą, kad Jis yra ir apvaizdi pasauli, negu tai, kad šalia gerojo Dievo žemėje yra

ir piktas. Be tikėjimo toji problema nesileidžia sprendžiama.

Latviai yra turėję labai gilų tikėjimą nuo žilų senovės laikų, ir tai jiems padėjo sunkias ir piktas dienas pragyventi ir nepalūžti. Jie Dievo delnan dėjo savo likimą, kaip vaikas nusigriebia motinos rankos.

Latvių dainose Dievas labai dažnai minimas. Anose dainose, kurios susidėstė irgi sunkiom dienom, kai svetimieji kraštą valdė ir žmones spaudė. Tie vergėjai buvo visokių tautų — ir vokiečių, ir švedų, ir rusų, ir lenkų. Kas galėjo nuo jų apginti negausią, prislėgtą artojų tautą, ir kam ji galėjo savo nedalią išsakyti? Daina išsakydavo ją Dievui. Stai, Jisai vaikšto tarp žmonių ir jų rūpesčių, kaip gerasis Pakeleivis, kaip nelauktas Svečias, kaip Guodėjas nelaimėje. Jis vaikšto po laukus, Jis daigina sėją, Jis nokina vasarą, Jis suramina artoją ir piemenuką,

Jis nušluosto graudžią ašarą, kuri nurieda su atsidūsimu: "Ak, Dievin! — O, Dievuli!"

Iš to didžio jausmo gerajam Dievui, pasitikėjimo Jo sprendimu, iš tikėjimo Jo pagalba išsiveržė prašymas, išsakytas giesme: "Dievs, svēti Latviju!... Ak svēti jel to!". Ne atsitiktinai sudėtas tas himnas, ir ne kitais nusektas, o iš pačios tautos širdies išsprūdęs.

★

LATVIJOS himnas šiandien pritildytas Dauguvos krantuose. Bet jisai niūniuojamas tytomis, kaip malda giesmėje. Ji sklįsta per visą kraštą, ji liejasi su Dauguva ir Lielupe, Venta ir Gauja, Barta ir Uogre, ji plūsta Baltijos marių vilnimis. Visas kraštas šaukte šaukia: Dieve, laimīk Latvija! Ir mes giliai tikime, kad toji palaima ateis, nes ne tiktai visos šalies žmonės, bet ir patys daiktai šaukiasi savo šeimninko — res clamant ad dominum suum, šaukiasi laisvės miškai ir šileliai, banguoti kalneliai ir klonys, karžgių kapai ir piliakalniai, prie sidabrinių ežerų susnūdę. Šaukiasi Dievo visa šalis, kad piktas nueitų šalin, kad prasiskaidrintų dangus nuo tamsių rūkų.

Antai, Mėlynajame kalne netoli Gaujos senai senai ilsysi karžgis Imanta. Žmonės senai ir porina, kad jis prisikels, kai vėtros nubloks šalin miglas, kurios tvenkiasi to kalno atšlaitėse. Tai simbolis tautos, kuri laukia prisikėlimo — galo vergijos.

KITADA poetas Janis Raiņis dainavo. Stai, Karan bernužis joja, krauju aušta rytas, Jau priešam kargas išpuštytas.

Jis išdainavo nepriklausomąją Latvijā. Šviesia ir džiaugsminga, pakilusią laisvam kūrybos darbui, kuris savo garsu ejo toli už Latvijos sienų.

Kai dabar už tų sienų išblokšti tūkstančiai Latvijos dukrų ir sūnų, kai nesuskaitomi tūkstančiai kenčia Sibiro pančiuose, iš visų latvių krūtinų veržiasi rašytojo Akurate-ro žodžiai:

Niekas nemirė, nei kas toli nei kas sena, Sentėvių dvasia tebegyvena, Ta žemė laisva buvo, ir bus laisvė be žabangų, Kaip saulė skriejanti per dangų.

Te skrieja mūsų mintys į tą mielą lietuvių brolių šalį ir te Dievas savo galybės ranka greičiau išvaduoja ją iš pikto siautėjimo! S. Suž.

LATVIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Amerikos Latvių Organizacijų Taryba New Yorke lapkričio 17 Webster Hall organizuoja masinį Latvijos nepriklausomybės minėjimą. Pradžia 8 v. v. Kviečiami dalyvauti lietuviai, estai, taip pat ir kiti, kurie reiškia simpatijas mažom tautom.

Latvijos Laisvės Komitetas lapkričio 16 Baltų Laisvės Namuose nepriklausomybės šventės proga rengia priėmimą, į kurį kviečia kitų pavergtų tautų atstovus bei žurnalistus. Pradžia 5 val.

DESINEJE: Broliu kapinės Rygoje.

AGLUONA — Marijos šventovė Latgalėje.

LATVIJOS VYSKUPŲ TREMTYJE LAIŠKAS

Latvijos vyskupai tremtyje Nepriklausomybės šventės proga (lapkričio 18) yra išleidę ganytojišką laišką latviams katalikams. Laiško pradžioje rašoma, kad

"mūsų motina Latvija tebekenčia, o jos vaikai prislėgti žiaurios vergijos, išblokšti iš savo namų, išsklaidyti po pasauli. Ji, Latvija, didžiai liūsta vienu ir kitu.

Mes, tremtinių šeima, jau dvyliktus metus klaidžiojanti po svetimus kraštus, nešame savo likimą, kai kurie iš pasukusiųjų jėgų, tačiau nepamėtę tikėjimo, kad susilauksime nušvintant skaisčios žvaigždės, kad tamsiai nakčiai ateis galas ir prasiskaidrins naujas rytas. Bet tuo tarpu tenka pripažinti, kad to prašavimo sunku dar įžiūrėti.

Rytuose mes regime tebeaugant bėdieviškų valstybių milžinišką karinę jėgą ir jų pastangas savo valdžiai palerkti likusį laisvąjį pasaulį. Vakaruose tejauciamu dvasinę krizę, stoką principų, masonų tebeplečiamą materialistinį gyvenimo supratimą, sekuliarizaciją. Visa tai aptemdo tautų ir jų vadų protus, stumia juos į kompromisus, į koegzistenciją su piktu ir su Rytų nusikalstama jėga.

Tokiomis aplinkybėmis mes galime nenusivokti, kur eiti ir kur glaustis. Atrodo, tartum visos vilties žvaigždės būtų aptemosios. Laimingas yra tasai tremtinys, kuris tokioje padėtyje tebėra išlaikęs savo tikėjimą į Kristų ir kaip kitada Jo mokiniai jis taria: "Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius (Jon. 6, 69).

Dabarties didelės pasaulio krizės metu, kai senoji materialistinė — sekuliarinė santvarka dūžta ir pamažu rodois jauni laikai, mūsų vienintelė viltis ir atrama tėra Jėzus Kristus, kuris yra "kelias, tiesa ir gyvenimas". (Jon. 14, 6). Tiktai Jisai tegali nuvesti atskirus asmenis, tautas ir visą žmonių ir naują gyvenimą —

VIRSUJE: Karžgis Imanta iš Laisvės paminklo Rygoje.

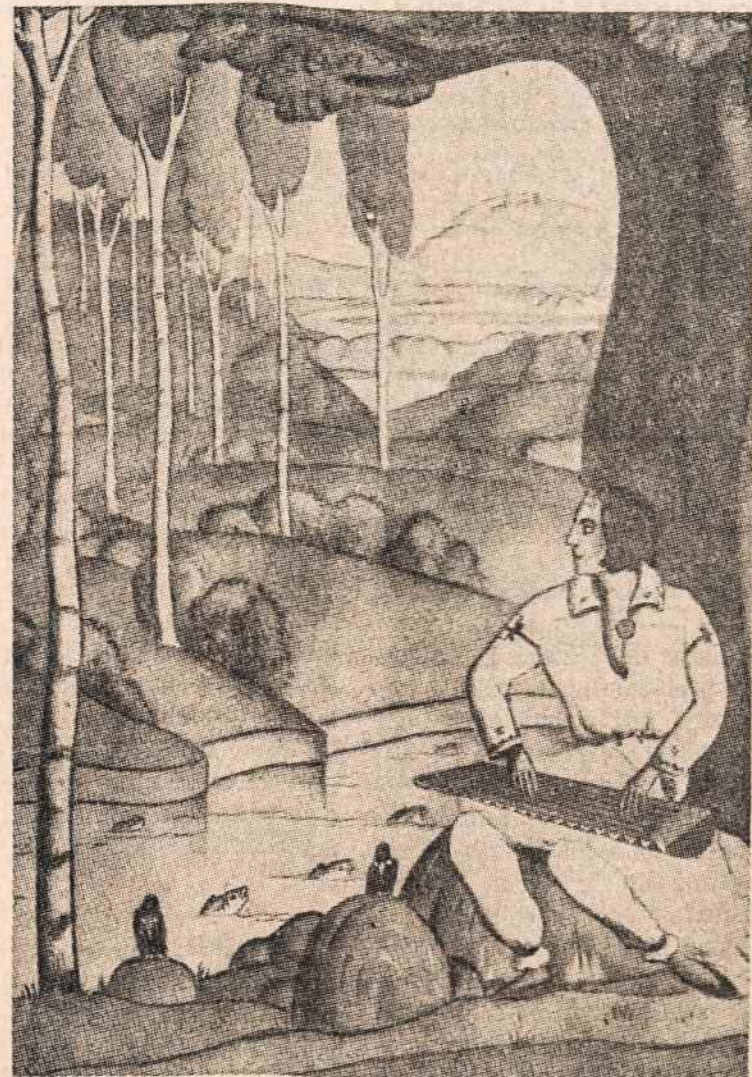
KAIREJE: paminklas Subatės kapinėse lietuviam, kritusiam Latvijoje kovose su bolševikais.

APACIOJE: Rygos miesto vaizdas nuo Dauguvos.

Antonijs Urbšs
Liepojos vyskupas

Jozeps Rancans
Markopolės tituliarinis vyskpp.

Boleslavs Sloskans
Cilitanos tituliarinis vyskupas

N. STRUNSKIS

ILIUSTRACIJA

PETRAS AIGARAS

Baladė apie žagres

Daug savo amžių
esu matęs rožių,
lauko grožybės
liūliavo lyg marės,
bet žagres man spindi
skaidriausioju grožiu,
plienas tų žagrių,
velėnas kur aria.

Klėtys derlius,
bet žagres žvilgėjo,
žagrėm vėl rados
naujieji dirvonai,
koį piktosios dienos
nelaimių atėjo,
kaip melsvas žaibas
ant kaimų ir klonių.

Ankstų balandį
su arkliais artojai
kad eina parenti
dirvonų placiųjų,
žagrių spindėjimas
blizga, žeruoja,
mirga akyse
jaunų ir senųjų.

O kai numirdžiota
pėdom granatų
žemė mūs buvo
žiauriai nuterota,
koks gi drausolis
išėjo tą metą
lyginti vėlei
planetos šios plotų?

Žagrių spindėjimas
šimtmečius spindi
mūsų veiduos
kaip aušra sidabrinė,
jausmu ateities,
kuo tikėjo lig šiandien
latvių senolis,
pripildo krūtine.

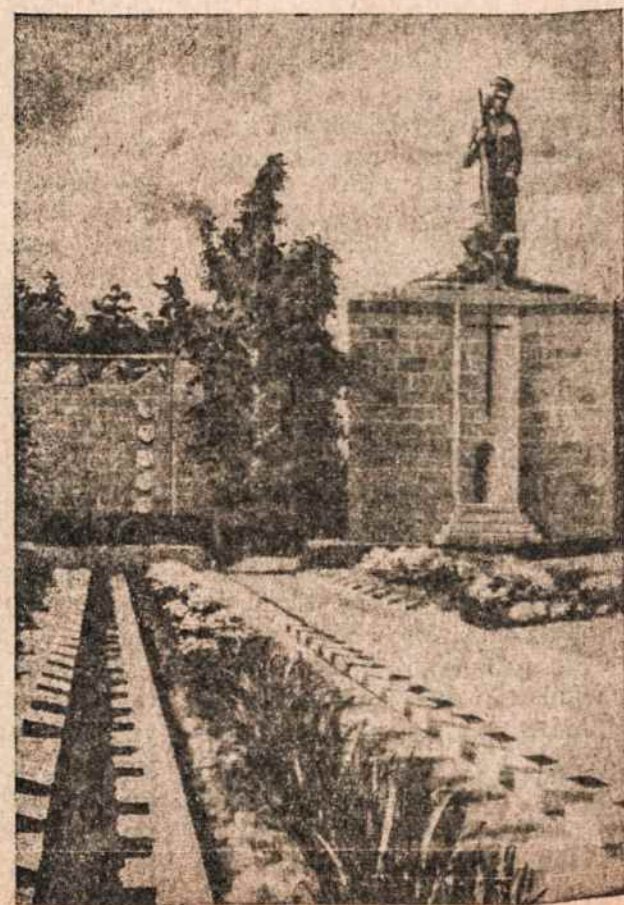
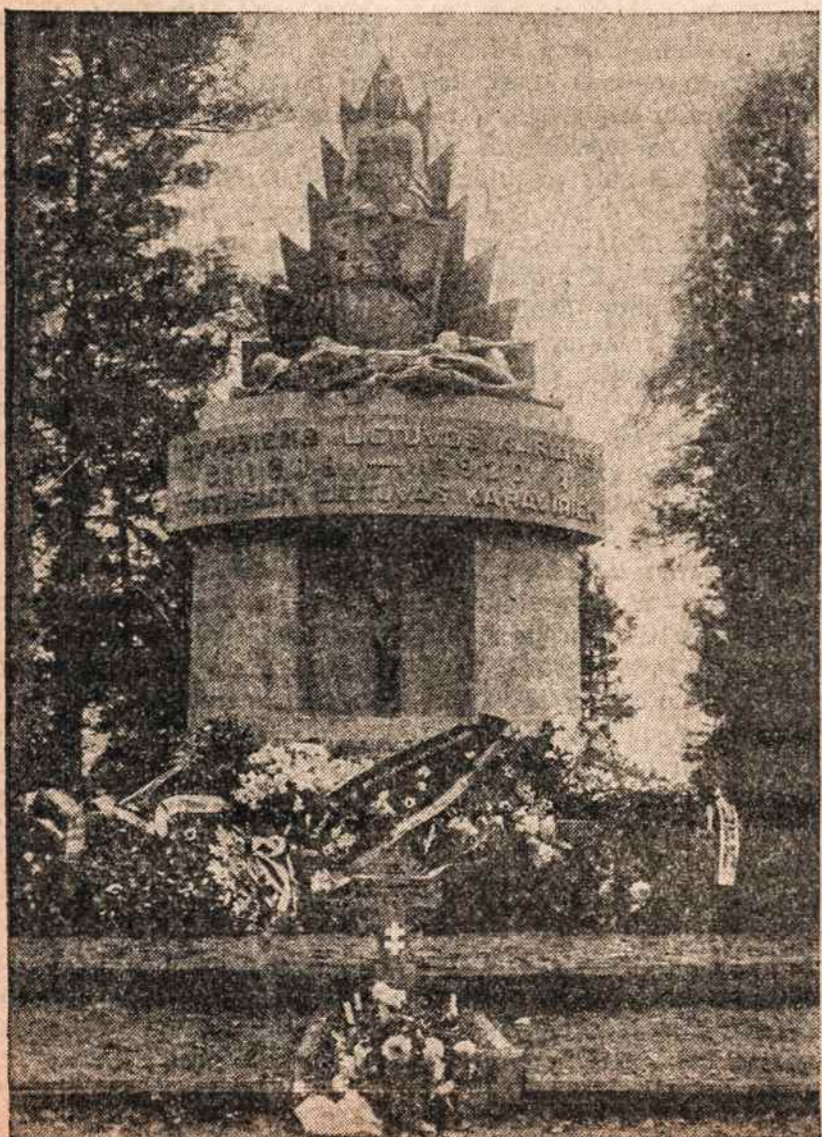
Vėl tada žagrė
kalta iš durtuvo,
žagrė senatvės
raukšlį išvagota,
ėjo ir šauke,
kad malsvais karčiais
dirvos bėgt šuoliais
ir derlium banguota.

Kirtimai sužėlė,
Kirtimai išplaukijo,
melsvas želmuo
rūko, brendo ir linko:
žiū, ir ruduo jau
nuo javų lauko
šviesą auksinę
pažėrė aplinkui.

Štai, ir taip amžiais,
kai mirė, teriojo,
sapnus mus ir lūkesčius
kasė į kapą,
žagrės vis ejo,
sargybon vėl stojo,
gyvybės nesėjomis
žagrės mums tapo.

Auso grūdai
iš tų varpų javų,
kaip bėga pavasarį
tvirstant srovė ta,
tekėdama laitais,
per klojimus
romiai apsisoto
artuodus ir klėtys!

Žagrės, jūs žagrės,
jūs rytmečio grožiu
ant praeities
griuvusių spinduliuojat;
nereikia mums aukso,
nei raudonų rožių, —
vien tiktai varpom
lai dirvos banguoja.

L.B. suvažiavimas Clevelande

Dirbant darbą atskirose vietose, pasidaro taip pat idomu pasižiūrėti, ką veikia ir artimieji kaimynai. Siam tikslui gerai pasitarnauja rajoniniai bendruomenės apygardų bei apylinkių suvažiavimai. Ligi šiol jų įvykių jau keletas — Chicagoje, New Yorke, Hartforde. Lapkričio 3 d. Clevelande pirmą kartą susirinko ir Detroito - Rochesterio - Clevelando - Pittsburgho rajonų apylinkių atstovai. Iš Detroito atvyko apyl. valdybos pirm. V. Kutkus ir inž. Staniulis, iš Rochesterio — apyl. valdybos sekr. J. Skemundris, išd. A. Krapavičius, A. Zaliaduonis ir Pr. Baltakis, iš Columbus — apyl. valdybos pirmininkas kun. S. Laurinaitis, Kovelis ir Prūsas, Clevelando apylinkėi atstovavo jos valdybos pirm. J. Virbalis, narys kult. reikalams P. Balčiūnas, išd. J. Zemaitis ir kt.

Atidaromąjį žodį tarė Clevelando apyl. valdybos pirm. J. Virbalis ir į darbo prezidiumą pakvietė V. Kutkų (jis pirmininkavo), A. Zaliaduonį ir J. Jurkų, sekretoriauti — A. Kasulaitį. Į nutarimų komisiją buvo išrinkti inž. Staniulis, P. Balčiūnas ir Z. Peckus.

CV PRANEŠIMAS

JAV LB Centro Valdybos pranešimą padarė pirm. St. Barzdukas. Apibūdinęs rajoninių suvažiavimų reikšmę, prisiėmęs nuotaikas, kuriomis šis suvažiavimas vyksta (visus įsitrauriai veikia vengrų tautos kruvinos kovos dėl savo laisvės), pasisakęs dėl pagrindinių Bendruomenės uždavinių, pranešėjas toliau ryškino Bendruomenės kelią JAV, apžvelgė Centro Valdybos darbus ir išskėlė atskirus apylinkių veiklos reikšmę. Ypatingo dėmesio reikia skirti apylinkių darbui, nes pagrindinis Bendruomenės darbas atliekamas ne kur kitur, tik čia. Bendruomenė stato ir ugdo apylinkes, dėl to, kiek jos rodo gyvybės, iniciatyvos, užsimojimų ir kiek jos atlieka konkrečių darbų, tiek yra gyva bei pajėgi ir pati bendruomenė. Jos darbas yra idėjinis. Kas imasi lietuviybės darbo, kartu turi ir aukotis. Idėjos vykdymas be aukos yra negalimas. Tad mes turime dirbti ne tik ryžtingai, ne tik sėkmingai, bet ir garbingai. O garbingai dirbti, gražiu JAV LB Tarybos nario kun. St. Ylos pasakymu, "yra aukščiausias įpareigojimas, reiškiąs atsakomybę prieš savo tautą ir jos ateitį".

APYLINKIŲ DARBO VAIZDAS

Pažymėtina, kad šiame suvažiavime dalyvaujancios apylinkės yra vienos iš pajėgiausių visoje JAV Liet. Bendruomenėje. Apžvelgdamas jų pajėgumą, CV pirm. savo pranešime nurodė, kad 1955 m. pirmąjį kartą apylinkė buvo Detroito su 4288 dol. metinės apyvartos, Clevelando apylinkė padarė 3011 dol. apyvartą (į šią sumą neįskaitytas perimtas pereinamųjų metų likutis), Rochesterio apylinkė suteikė 1282 dol. ir t.t. Šių apylinkių svoris lietuvių gyvenime dar labiau išryškėjo iš atskirų apylinkių atstovų pranešimų.

ST. PAPARTIS

Detroito apyl. pirm. V. Kutkus pvz. sakė: Nors apylinkė teįsisteigė vos prieš pusketvirtą metų, bet šiandien ji jau yra centrinė ašis, apie kurią sukasi visos vietos lietuviškasis gyvenimas. Apylinkė rūpinasi vietos lietuvišku švietimu, organizuoja kultūrinius parengimus (pvz. 1954 m. surengė Čiurlionio ansamblio koncertą, 1956 m. Dainavos ansamblio ir Toronto Varpų choro koncertus), ji atsiliepia į visus svarbesnius liet. gyvenimo įvykius.

Rochesterio apyl. valdybos pirm. J. Jurkus pranešė, kad apylinkė turi savo chorą, gyvmeno mėgėjų kolektyvą ir sporto klubo veiklą, veiklūs skautai ir ateitininkai, liuanistinę mokyklą lanko apie 90 vaikų (lankančiųjų procentas labai aukštas), gražiai veikia radijo pusvalandis ir t.t.

Clevelande, apyl. valdybos pirm. J. Virbalio pranešimu, gražiai prigijo apylinkės kasmet rengiamos lietuvių dienos, apylinkė turi savo teatrą, neseniai sėkmingai pastatiusi "Brandos atestatą", organizuojantį ir gastroles (pvz. iš Detroito buvo pakviestas vietos teatro kolektyvas su "Sudrumstąja ramybe"), paskelbė dramų veikalų konkursą su 1000 dol. premija, organizuoja namų fondą, rūpinasi švietimo ir šalpos reikalais, šių metų apyvarta jau 5700 dol.

Apie **Pittsburgho apylinkės** veiklą pranešė Skemundris, Krapavičius ir Zaliaduonis, apie **Columbus** — kun. Laurinaitis: čia mažiau pritarimo, tad ir apylinkėms sunkiau atsistoti ant kojų. Bet kiek sąlygos leidžia, krutama dirbama ir čia. V. Kutkus dar supažindino ir su **Grand Rapids** apylinkės veikla: apylinkė ruošia Vasario 16 šventės ir birželio mėnesio minėjimus, veikia choras ir tautinių šokių grupę, rengiasi statyti operetę, lietuvių kalėdinę eglutę laimėjo pirmąją vietą ir t.t.

AKTUALUS RASYOJO JANKAUS ZODIS

Rašytojas J. Jankus, labai gerai pasirengęs, savo paskaitoje aktualiai kalbėjo apie lietuvių rūsėjimą, Emigracija yra tokia pat sena, koks senas ir pats gyvenimas. Ir mes tapome emigrantais. Mums darosi sunku nešti ant savo pečių nežinomybę. Bet viso svorio nukreipimas į politiką yra klaidingas, juo blogiau, kad gyvename beveik pastoviai "priešrinkimime" nuotaika. O patys žmonės jieško ramumos, šilumos, pakantos, todėl bodisi ta amžina politinė tarpusavio kova. Dėl to mūsų partijoms (jos reikalingos ir būtinos) reikėtų savo veiklą sukurti kita kryptimi — į akademines politikos studijas, į savo krašto geresnį reprezentavimą.

Bendruomenė turi pasistatyti uždavinį pasukti mūsų gyvenimą gilumon ir ramumon. Reikia daugiau dėmesio gyvajam žmogui (mes ligi šiol daugiau sustojame tik prie mirusiųjų savo žmonių). Ir tai ne tuo būdu, kokį praktikuojame: mes dabar visų pirma

žiūrime ne žmogaus įnašą, ne jo nuopelną, bet jo srovinio bileto. Jei negalime apie žmogų pasakyti ko pikto, tai prasčiausiai tylime. Prie tokių padėties susidarymo didelė dalimi prisidėjo ir mūsų srovinė spauda.

Apie lietuvių daug kaibam, bet patys ja nesidomime ir jos nebranginame. Sutinkame, kad kas nors turi "pasiaukoti". Bet kas? Kas nors "kitas", tik — ne aš. Kai reikia vaiką pamokyti šokti, skambinti — padaroma viskas. Bet kai reikia pramokyti lietuviškai — jau supasuojama. Tai rodo, kad lietuvių nebranginama pačioje šeimoje.

Tačiau negalima sakyti, kad būtų visiškai tuštuma. Mes turime mažą žmogų, sąžiningai nešančią lietuviybės našta. Pvz. Rochesterio lietuvių per metus knygoms, laikraščiams, koncertams, aukoms išleidžia apie 11—12 tūkstančių dol. Tai padaro apie 400 asmenų. Padaro tie, kurie šiandien neranda niekur užtarimo. Reikėtų mūsų piktybioms viena kartą susimąstyti: kas bus, kai vieną dieną pavargs ir mūsų mažasis žmogus? O bendruomenė tepamągina negalimą dalyką: tepažiūri teigiamai į mažą žmogų, kuris kantriai neša lietuviybės našta; į mūsų mokytojus, muzikus, vaidintojus, į mūsų motinas ir tėvus.

DISKUSIJOS IR NUTARIMAI

Pranešimai sukėlė gyvų pačių dalyvių pasisakymus. Ypač jautriai pažiūrėta į vad. kultūros ir politikos santykius. Antai, priminti priekaištai birželio 30 d. Chicagoje įvykusio kultūros kongreso rengėjams, kad jie garbingiausiose vietose susodino ne atvykusius kultūrininkus, bet pakviestuosius politikus. Esą, po kongreso buvo dėl to net su ašaromis akys besiskundžiančių: kas pagerbs kultūrininkus, jei jų nebematė net kultūros kongresas? Iš kitos pusės atsakyta, kad taip ne buvo: kultūrininkai taip pat sėdėjo už garbės svečių stalo. O jei buvo pakviesti bei pagerbti ir religinio, visuomeninio, politinio mūsų gyvenimo reprezentantai, tai to reikalauja lietuviš-

kasis svetingumas ir tarpusavio santykiai. Bendruomenė, svečius kviesdama, gerai padarė.

Kaikas taip pat pabrėžė, kad mūsų spauda nebesidomint tokiais susirinkimais, kuriuose svarstomi lietuviybės reikalai. Juose visai negausiai lankosi ir patys lietuvių. Pvz. kad ir šis suvažiavimas: kiek jame dalyvauja vadinamųjų kultūrininkų? Kur visi tie, kurie naudojasi bendruomenės parama? Kur muzikai, dailininkai, mokytojai, jaunimo organizacijų vadai?

Taip, reikia sutikti, kad jie (Nukelta į 6 psl.)

PHILADELPHIJOS ŽINIOS

Lietuvių Bendruomenės Philadelphia apylinkės valdyba, vadovavusi ištisus metus, ruošiasi perduoti savo darbą naujai valdybai, kuri bus renkama gruodžio 2 d. šaukiamame metiniame narių susirinkime. Susirinkimas įvyks šv. Andriejaus parapijos salėje. Pradžią — 3:30 val. po pietų. Susirinkime numatoma svarstyti JAV rytinio pakraščio L. Bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavimo klausimą. Numatoma taip gi išrinkti komisiją L. Bendruomenės Philadelphia apygardai organizuoti.

Šeštadieninės mokyklos dalyvavimas L. Bendruomenės radijo valandėlės programoje buvo maloni staigmena radijo klausytojams. Mokyklos vedėjas Bronė Gasparėnienė tartas žodis buvo įdomus ir aktualus, o vaikučių dainuojamos dainelės graudeno širdį. Šeštadieninės mokyklos mokinius šiai programai paruošė Bronė Gasparėnienė.

Pamaldomis už žuvusius karius, šaulius ir partizanus, bus pradėtas kariuomenės šventės minėjimas. Pamaldos įvyks lapkričio 24 d., 9 val. ryto šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje. Minėjimą tęsiant, vakare, 7 val. šv. Andriejaus parapijos salėje, kalbės Juozas Tysliava ir dainuos operos solistė Juzė Augaitytė.

Atstovais į Balfio šeimą Detroito Mich. buvo išrinkti Adolfas Bachas ir Sofija Romanaušienė.

Pranas Razvadauskas

Mirė Pr. Razvadauskas

Lapkričio 4 Bostone mirė Pranas Razvadauskas, taurus lietuvis, uolus visuomenininkas. Gimė jis 1912 m. gruodžio 24 d. Thomas W. Virginia, Po dviejų metų, 1914, motina grįžo į Lietuvą su Pranku ir dviem dukterim. Tuoj prasidėjo pasaulinis karas. Taip Lietuvoje ir liko ilgesnį laiką. Tik 1930 m. kviečiamas sesers Onos Nevierienės ir dėdės J. Glineckio, Pranas atvažiavo vėl į Ameriką ir apsigyveno Bostone.

Nors ir neturėjo galimybes pasiekti aukštesnio mokslo, bet iš prigimties buvo gabs ir veiklus. Įsijungė į lietuvišką katalikišką veiklą. Daug darbo ir energijos įdėjo į Lietuvos vyčių organizaciją, veikė ne tik vietinėje kuopoje, bet keleris metus buvo centro valdybos pirmininku, už nuopelnus pakeltas į garbės narius.

Dirbo jis ir LDS organizacijoje, keleris metus buvo Centro Valdybos išdinininku. Uoliai jungėsi į šalpos darbą, vadovavo Balfio skryviui ir tiesė pagalbos ranką vargstantiems broliams Vokietijoje. Be to, dar priklausė šv. Jono Ev. draugijai, Liet. Piliečių draugijai. Nebuvo tokio visuomeninio reikalo, kurio Pranas nebūtų ar savo darbu ar auka parėmęs.

Buvo linksmaus ir malonaus būdo ir gražiai su visais sugyveno. Pašarvotas buvo D. A. Zaleckų koplyčioje, kur gausiai lankė giminės ir draugai; sudėta daug gėlių, vainikų ir mišių aukų plaukė iš visos Amerikos kampu.

Palaidotas lapkričio 7 šv. (Nukelti į 8 psl.)

NEUZMIRŠTA TĖVAS IR MŪSŲ

Visi seserų lietuvių vienuolynai Amerikoje turi jau pasistatę koplyčias, mokyklas, seneliams prieglaudos namus ir kitus reikalingus pastatus. Visa tai joms pastatė tikinčiųjų aukos. Liko tik vienas Nukryžiuotojo Jėzaus seserų kongregacijos vienuolynas, kuriam trūksta dar ir koplyčios. Ir mūsų seserys ieško paramos, kurią Dievulis paprastai teikia per žmones. Bet mūsų seserims nebedrasu ir beprašyti aukų tų žmonių, kurie daugeliui taip jau išsiaukojo. O vis tik netruksta ir šiandien tokių, kuriems visų laikų tiesa dar tebėra tiesa, kad labdaringumas dar nieko nėra į vargą įstumęs; kad tik tas žmogus renka, kurs sėja; kad kas sėja viena ranka, tai pašėlo vaisius renka abiem rankomis: kad viso to, ką žmogus tebeturi, staigiai gali netekti; kad niekas nuo žmogaus neatims to turto, kurį žmogus sukrovė į Dievo saugumo spintą. Per tos rūšies žmones Dievo duos-

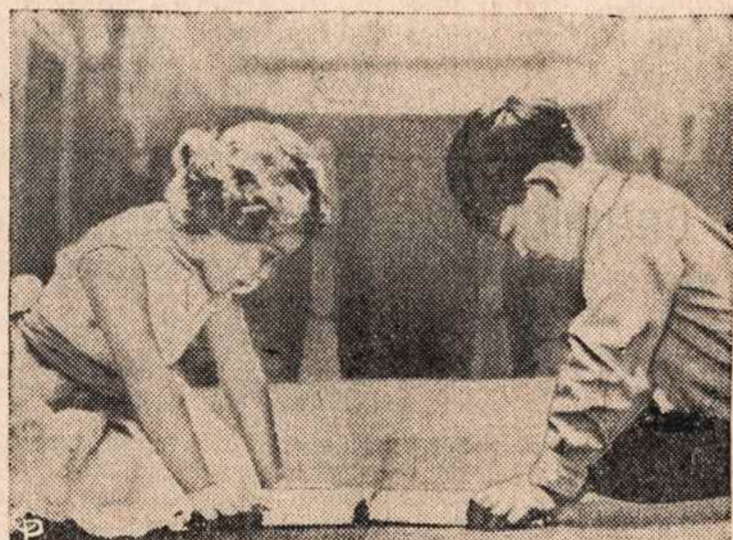
ni ranka ir mus pasiekia.

Siomis dienomis Schuykill Co. (Lakewood) Lietuvių Dievos komitetas prisiuntė mums aštuonius šimtus dolerių (\$800.00), o naujos koplyčios statymui, Bostono klebonas kun. P. Virmauskis davė tūkstantį dolerių (\$1000.00). Sekdama savo klebono gražų pavyzdį, Ona Voverienė (29 Munroe Terrace, Dorchester, Mass) įdavė \$175.00 (iš promogėlės surengtos savo namuose).

Taupmenos, sudėtos Dievo bankan, neša didesnius nuosimčius už pačius indėlius. Seserys nuolat prašys Dievo savo geradariams ypatingos palaimos. Lietuvių tauta bus dėkinga už rėmimą tų įstaigų, kurioms rūpi, kad lietuviškas gimė lietuviams ir mirtume.

Taigi dar kartą didis Jums dėkui, mūsų prieteliai.

Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų vardu **Motina M. Arunciata**

ANGLIJOS princesė Anna suėjo 8 metai.

UZUOLAIDA

(Atkelta iš 3 psl.) žalių, kurie gal svažoja apie gyvenimą, o gal sapnuoja praėjusias dienas. Kur-ne-kur po vieną kitą lapą guli aploję gatvę. Jie daugiau nebijo, kad negailėstingai sutrins praėvių kojos. O dar tik praėjusi pavasarį visi tie lapai atkeliaują pilni gyvybės. Jais džiaugėsi žmonės linksmi šnekučiuodami, kad pagaliau atėjo pavasaris. O kiek čia laiko praėjo, ir, štai, nei vienas neprisimena ir gal net nemato jų gulinčių negyvų, tik užmينا ir nueina. Kartais gal net nepasitenkinimas pasirodo veiduose, kaip susitepa batai. Kaip greitai keičiasi. Kas buvo laukiama, dabar jau mindoma. . .

Vėsus rudens rytas. Vėjas šokinėja medžių šakomis. Tarsi vaikas bežaisdamas, Tik pasuka vieną kurią šaką, tai vėl nušokuoja ant kitos, lyg pasijuokti norėdamas. Tas pats vėjas atbėgęs vėl pasuka ant lango užuolaidą. Lyg dar norėdamas pažaisiti, Tarsi nebūtų užtekę. Tačiau užuolaida nesisuka. Tik pasiūbuoja truputiuką ir palieka toliau vietoje gulėti.

Uzdariu langu. Užuolaida visai užsiskleidžia. Pro ją daugiau nesimato nei dangaus skliautelio. Pro ją daugiau nesimato dienų, kurios nepriklauso dabarčiai.

IŠ VISUR

● Darbininkas kitą savaitę dėl Padėkos šventės išleidžiamas tik antradienį, lapkričio 20 d.

● Kun. Jonas Svagzdys švenčia 50 metų kunigystės sukaktį. Gruodžio 1 d. 10 v. Brocktone, Mass., šv. Kazimiero bažnyčioje laiko iškilmingas padėkos mišias, kuriose dalyvaus ir Bostono arkivyskupas Richard J. Cushing, Pagarbimo pietūs bus gruodžio 2, sekmadienį, 5 v.v., Blacksmith Shop, Whitman, Mass. Sukaktį paminėti komitetui pirmininkauja prel. Pr. Juras.

● Hamburgo lietuviai, paremdami vengrų tautos kovas, savo tarpe padarė rinkliavą ir pinigine auką persiuntė vengrams per vokiečių Raudonąjį kryžį.

● Kun. Antanas Bunga, iš Vokietijos, kaip "New York" laivo kapelionas, lapkričio 12 išplaukė į Ameriką. Čia mano išbūti pora mėnesių, aplankyti savo bičiulius.

● Ona Matulaitytė - Kulišauskienė, gimusi 1915 m. birželio 12, gimdydama mirė spalio 31 d. Vokietijoje, Luebecko moterų ligoninėje. Iškilmingai palaidota Luebecko miesto kapinėse.

● Dauguma lietuvių ir nemaža vokiečių šiaurės Vokietijoje gavo iš bolševikų gen. Michailovo komiteto laiškus, kuriuose lietuvių ir vokiečių kalba šmežiami lietuvių visuomenės veikėjai. Vokiškame laiške yra žiauriai užgauti taip pat ir latvių bei estų vadovų sąmenys. Visi laiška anonimiškai, pasirašyti Pabaltijo patrijų (Baltisere Patriotien) ir turi Nurnbergo miesto pašto antspaūdą.

● Lituanistikos kursas organizuojamas De Paul universitete Chicagoje. Čia ypač daug padeda konsulas dr. P. Daužvardis. Kursų steigimu susidomėjo seselės kazimierietės.

● Londono lietuvių moterys. Anglijoje, organizuojasi ir Lietuvių Namuose turėjo pirmą susirinkimą. Jos nori surengti Kalėdų mugę ir pelną paskirti Anglijos lietuviams šelpti.

● Apie Corby lietuvių Anglijoje gražiai parašė vienas anglų laikraštis, įdedamas nuotraukų iš skautų veiklos.

● New Haveno skautai ir skautės lapkričio 17 d., 7 v.v. šv. Kazimiero liet. parapijos salėje rengia linksnavakarį. Pelnas skiriamas lituanistinei mokyklai išlaikyti. Kviečiama apylinkės lietuviškoji visuomenė.

IESKO

Jono Redzevičiaus, gyvenančio ar gyvenusio Brooklyne, Atsiliepti "Darbininko" administracijai.

VISI YRA KVIECIAMI ĮSIGYTI

neseniai pasirodžiusį **AIDŲ** specialų numerį skirtą kultūros kongresui ir dainų šventei

TEN ATSPAUSDINTA VISOS PASKAITOS, REZOLUCIJOS, KONGRESO BEI JO SEKCIJŲ APRASAIMAI IR 50 NUOTRAUKŲ

Leidinyi turi 92 pusl. ir pasižymi didžiu aktualumu. Užsisakykite jį tuojau, prisijusdami 1 dol. šiuo adresu: **A I D A I** 680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių Kultūrinė Radio Programa
WBMS, 1090 kilocycles
BOSTON 15, MASS.
Sekmadieniais
12:30 iki 1:00 val. pietų metu
VEDEJAS — P. VIŠČINIS
31 Bunker Ave.
BROCKTON 4, MASS.
Tel. Brockton 8-1159-R.

KAD BŪTŲ LINKSMIAU

— Aš matau, kad tamsta įsigijai naują rašomąją mašinėlę. Ar ji gera?

— Labai gera. Tik daro daug klaidų.

★

Gailestinga ponija elgėtai:

— Tamstai turi būti labai karšta stovėti saulėje?

Elgėta poniai:

— Taip. Bet aš pelnausi duoną iš savo veido prakaito.

★

Teisėjas: Ar tamsta, liudininke, nesiliginamajam giminė?

Liudininkas: Trupučiuką, pone teisėjau. Jo tėvas kitados ketino vesti mano motiną, kai ji buvo dar mergaitė, bet iš to nieko neišėjo.

★

Kavinės padavėja: Jau trečias kartas, kai tamsta išieini nemokėjęs už kavą.

Svečias: Kai pamatai tokia dailią merginą, kaip tamsta, viską užmiršti.

★

— Ir tu sutinki, mama, kad ištėkėčiau už Elvardo, kurio tu nemėgsti.

— Dėloti ir sutinku, kad nemėgsti, nes aš jam busiu uošvė.

● Lietuvių klubą Manchesterio, Anglijoje, spalio 12 nakty išilaužė vagys apvogė, išnešdami vertybių už 146 svarus.

PHILADELPHIJOJE dr. M. Mandarino pritaiko naują metodą lūžusiam kaulam sukabinti. Gipso tvarsčiai nuimami po 2-3 dienas.

Žodžiai iš Chicagos miesto

VLADAS RAMOJUS

Rodos, viešai buvau pasižadėjęs dažniau sugrįžti į "Darbininko" puslapius su reportažais iš Chicagos...

Yra žmonių, kurie gali rašyti dieną ir naktį, pailsėję ir pavargę, gyvenimo smūgių pritręnti ir laimės akimirku apsvaiginti.

Atleiskite, bet jūsų korespondentui padoringas rašymo akimirkos retai tenusisypso. Štai, prieš šešias savaites, po dvylikos metų mirtinos tylos, atsiliepė tėvynė. Atsiliepė su liūdna ir skaudžia žinia — Vorkutoje... Sustingo žodžiai lūpose ir plunksna, niekieno nejudinama, šešias savaites rūdiję stalčiuje...

Ne kam kitam, o tik toli pasilikusiuju artimųju ramybės labai dengiuosi šiuo nuodėnių slapyvardžiu...

Antai "Draugo" š.m. spalio 24 dr. nr. P. Vidginis, nesutikdamas su mano mintimis paskelbtomis "Darbininko" š. m. nr. 70 tilpusiam reportaže "Apie tai, ką partijos uol-miršo", atsiliepė mane uolanciu straipsniu "Nesimpatingi reiškiniai." Tame straipsnyje P. Vidginis paskelbė, kad aš 1941 m. birželio sukilimo dalyvius suskirstęs į dvi grupes: į "lietuviškus partiečius" ir "sukilėlius kovojusius kovos lauke mirčiai ir sunkioms kankinimū bei nelaisvės dienoms į akis žvelgiant", atseit, vienus keldamas, kitus niekindamas.

Tai didžiausia netiesa. Tai

gali paliudyti visi tie, kurie atidžiai reportažą perskaitė ir kurie dar tebeturi jį po ranka. Aš kaip tik pabrėžiau, kad sukilime dalyvavo visi lietuviai, neskirstydami jų į atskiras kategorijas. Tik iškeliau liūdną faktą, kad mūsų "lietuviški partiečiai" vengia bent viešai 1941 m. birželio sukilimą prisiminti vien todėl, kad sukilimo pribrendintose rezistencijos dienose gimė nauji rezistenciniai sambūriai, į savo eiles priglaudę nemažą dalį buvusių mūsų partiečių ir sujungę mūsų aktyvų jaunimą.

Tas P. Vidginio straipsnis, paskelbtas "Drauge" ne kam kitam, kaip tik pakenkti 1941 m. birželio sukilimo ir lietuviškos rezistencijos 15-kos metų sukakties minėjimui, rengiamam gruodžio 9 Chicagoje.

Slidžia briauna žengia P. Vidginis, ramiausia sąžine išduodamas slapyvardį žmogaus, kuris juo prisidengęs vien toli pasilikusiuju artimųju ramybės labai.

★

Vakar vakare (lapkričio 9) Lietuvių auditorijoje Chicagoje įvyko didelis lietuvių protesto mitingas prieš bolševikų vykdomas skerdynes Vengrijoje. Šį protesto mitingą ir laisvųjų lietuvių solidarumo demonstraciją didvyriškiems Vengrijos sukilėliams surengė Chicago Alto skyrius. Mitinge — demonstracijoje dalyvavo ir kalbėjo vengrų atstovas, Lietuvos konsulas dr. P. Daužardis ir trys Alto Vykdomojo Komiteto nariai — L. Šimutis, dr. P. Grigaitis ir M. Vaidyla. Buvo renkamos aukos kankinamos Vengrijos žmonėms parremti ir jų surinkta apie 500 dol., kurie perduoti vengrų atstovui. Visą auditorijos apylinkę stropiai saugojo policija ir detektyvai. Turbūt todėl, kad priešais auditorijos rūmus stovi raudonųjų Chicago lietuvių lizdas "Mildos" vardu pavadintas, Chicago policija pabūgo galimų riaušių.

Beje, ne vienas lietuvis patriotas iš šio didelio mitingo — demonstracijos išėjo su skaudžiu slogučiu širdyje. Prelegentai savo kalbose didžiavosi Vengrijos sukilėlių narsa ir pasivertimu, prisiminė ir kai kuriuos Lietuvos istorijos faktus, bet nė vienas prelegentas nė vienu žodžiu nedrįso užsiminti apie 1941 birželio mėn. lietuvių tautos sukilimą prieš tą patį raudonąjį okupantą, prieš kurį dabar kovoja Vengrijos žmonės. Ar tai nebuvo pats tinkamiausias momentas 15 m. sukakties proga prisiminti tuos 40000 žuvusių lietuvių sukilėlių, kurie paguldė galvas vien trokšdami Lietuvai laisvės, kaip dabar kad daro narsieji Vengrijos sūnūs?

Paskutinį šeštadienį prieš prezidentinius rinkimus Chicagoje buvo suruoštas didelis demokratų paradas. Du vyrai — naujieji ateiviai rašyt. A. Valentinas ir Vyt. Galvydis — nutarė kaip nors nusteibinti plačią amerikietiška visuomenę. Jie sugalvojo Lietuvos kančią pavaizduoti gyvajam paveiksle. Prieš akis atsistojo lešų klausimas. Vienas bedarbis, kitas — keturių mažų vaikų tėvas. Iš kur pinigų gauti? Kreipėsi į lietuvių demokratų, esančius partijos vadovybėje. Pršė pinigų ir sunkvežimio tam tikslui. Visą pažadėjo.

Baltimore, Md.

ma išpažinčių. Klebonas prel. L. Mendelis kviečia visus paprapecius dalyvauti devynių dienų pamaldose ir pasinaudoti Dievo malonėmis.

Rūbų rinkliava

Baltimorės vyskupijoje prasidės lapkričio 19 ir tęsis per visą savaitę. Surinkti rūbai bus siunčiami tremtiniams Sibire ir vargstantiems pavergtuose komunizmo kraštuose, Europoje ir Azijoje. Prašoma

Vedybos

B. Galinaitis su R. Motgabyte susituokė lapkričio 10. Jaunavedžius sveikino giminės ir draugai, linkėdami laimės.

Jonas Obelinis

OMAHA, NEBR.

Lietuviai sujudo pirkti namus. Paskutiniuoju metu nusipirko Ogilvių šeima, V. Navickas, jau antrą namą, V. Bulkaitis, P. Paškevičius, irgi antrą namą. V. Navickas, 70 metų amžiaus, yra uolus ir sąžiningas lietuvių mokyklos sargas.

Parapijos vakariene praėjo su dideliu pasisekimu. Daug dalyvavo ir anglių, kurie mielai valgė lietuvišką duoną, sakydami, esanti labai skani. Daugiausia pasidarbavo Marijona Janus, kuri išplatino biuletų už 175 dolerius. Gautas pelnas paskirtas mokyklos skolai išmokėti.

Cleveland, Ohio

(atkelta iš 5 psl.) parodė maža dėmesio. Čia to dėmesio buvo parodyta nepalyginti mažiau kaip kad mūsų politikų vizitų progomis.

Po karštųjų diskusijų komisijos pirm. inž. Staniulis skaitė siūlomus nutarimus. Jų buvo priimta visa eilė: dėl veiklos sugyvenimo, dėl tautinio solidarumo įnašų rinkimo, dėl Kultūros Fondo darbo ir t. t.

PRIE VAISIŲ STALŲ

Vakare įvyko susižiavimo užbaigtuvės — Clevelando apylinkės rengiamas pobūvis. Susėdus prie vaisių stalų, kalbėjo Clevelando apyl. pirm. J. Virbalis, prisiminėdamas atvykusius apylinkių aštovus ir kaikiuriuos vietinius svečius. Po jo ilgesnę kalbą pasakė Detroito apyl. pirm. V. Kutkus, Clevelando apylinkės vardu dar kalbėjo K. S. Karpus ir CV vardu vicepirm. dr. Alg. Nasvytis. Meninė programa atliko jaunimas — J. Kazėno vadovaujami akordeonistai brolis ir sesuo Alkaičiai (smuikas ir pianinas), Bružaitė ir Obelytė (solo ir pianinas), A. Balčiūnaitė (deklamacija), Ir. Stasaitė (baletas). Pranešinėjo akt. Ig. Gatautis. Naujas dalykas — tai simpatingas jo humoras, kuriam medžiaga buvo imta iš Clevelando lietuvių gyvenimo aktualijų.

LITHUANIAN AUDITORIUM OF MASPETH, INC.

69-61 GRAND AVENUE, MASPETH, N. Y. Tel. HA 9-9866

To the Stockholders of the Lithuanian Auditorium of Maspeth, Inc.

Please take notice that a special meeting of the stockholders of the Lithuanian Auditorium of Maspeth, N. Y., Inc. will be held at 69-61 Grand Avenue, Maspeth, in the County of Queens, City and State of New York on the 17th day of November, 1956, at 2:00 o'clock P.M. to vote on the proposal to dissolve the Corporation, liquidate and distribute its assets to the stockholders and to consider such other business as may come before said meeting.

It is most important that each stockholder attend in person or by proxy or in the alternate sign and promptly return the enclosed proxy which will be voted for the dissolution of the Corporation.

Upon the approval of Stockholders to dissolve the Corporation at this meeting, then the Treasurer shall be authorized to immediately issue checks in the amount of \$40.00 for each share of Stock held and the surplus, if any, to be divided on a prorata basis after all outstanding financial obligations are paid by the Corporation.

Bring Your Shares.

Charles Mitchell, Pres. S. Siauciulis, Rec. Secy.

GERB. ŠERININKE:—

Lietuvių Auditorijos Bendrovės Maspeth, Inc., special's susirinkimas įvyks šeštadienį, Lapkričio-November 17 d., 1956 m., Lietuvių Piliiečių Klubo salėje, 69-61 Grand Ave., Maspeth, N. Y., 2 val. po pietu. Būtinai turite atnešti savo šėrus, nes bus mokama \$40.00 už kiekvieną šėrą, kuris bus pridtuotas.

Tikimės, kad Tamsta dalyvausite asmeniškai susirinkime, kuris bus įdomus ir visiems svarbus.

LIETUVIŲ AUDITORIJOS BENDROVĖ, Inc. P. J. Šlapikas, Fin. Rašt.

minti apie 1941 birželio mėn. lietuvių tautos sukilimą prieš tą patį raudonąjį okupantą, prieš kurį dabar kovoja Vengrijos žmonės. Ar tai nebuvo pats tinkamiausias momentas 15 m. sukakties proga prisiminti tuos 40000 žuvusių lietuvių sukilėlių, kurie paguldė galvas vien trokšdami Lietuvai laisvės, kaip dabar kad daro narsieji Vengrijos sūnūs?

Paskutinį šeštadienį prieš prezidentinius rinkimus Chicagoje buvo suruoštas didelis demokratų paradas.

Immediat Opening for OFFICE HELP Steno - Secretaries Typist - Billers Clerk - Typist Experience Desirable Will consider capable Beginners Good starting salary with opportunity for advancement 5 day week Company benefits Convenient South Loop location Good Transportation Wabash 2-9374 Personnel Office Mr. Rotker

TO PLACE HELP WANTED ADS. ASK FOR AD. TAKER TELEPHONE: DEABORN 2-0819

HELP W. FEMALE

Immediate Opening for OFFICE HELP Steno - Secretaries Typist - Billers Clerk - Typist Experience Desirable Will consider capable Beginners Good starting salary with opportunity for advancement 5 day week Company benefits Convenient South Loop location Good Transportation Wabash 2-9374 Personnel Office Mr. Rotker

H. W. MALE

AMERIKAN WHOLESALE CO.

Needs INDEX CLERKS TALLY CLERKS COMPTOMETER OPERATORS TYPISTS

Full Time, 5 Day Week. Many Company Benefits, Employee Discounts, Good Insurance Plan, Liberal Insurance Plan, Excellent Opportunity for Advancement.

APPLY PERSONNEL OFFICE AN 3-4500 222 W. MONROE Miss Holloway

SEWING MACHINE MECHANIC

Experienced on industrial machines.—Factory service. Must be good precision man. Overhaul, repair, maintenance. Excellent salary. ENGLANDER CO. 2451 Roosevelt Rd. MOnroe 6-7500

Top Pay for 200 Experienced DRIVERS

Year round work. Travel the entire United States from choice of terminals while earning big money. World's oldest and largest transporters of mobile homes needs over 200 drivers to handle expanding business. Must be between ages 25 and 55, physically able to meet ICC requirements, and have late model 3/4, 1 or 1 1/2 ton-truck.

Apply in Person at: MORGAN DRIVE AWAY, INC.

Midway Airport — Dulap, Indiana between Elkhart and Goshen on U. S. 33

JUNIOR ENGINEERS

FLUID AND MECHANICAL BACKGROUND ESSENTIAL Draftsmen & Checkers RESUMES WELCOMED FROM YOUNG MEN DESIRING EXPERIENCE AND A GOOD FUTURE. WE ARE PIONEERS IN OXIGEN REGULATOR FIELD PERTAINING TO HIGH ALTITUDE FLYING. INCLUDE IN YOUR LETTER YOUR INTERESTS, BACKGROUND AND OTHER PERTINENT ITEMS. ALSO WE WELCOME LETTERS FROM MEN BETWEEN THE AGES OF 45 AND 55. IF YOU CANNOT APPLY IN PERSON WRITE, CALL OR WIRE A R O EQUIPMENT CORP. 2700 E. 79th ST., CLEVELAND, OHIO

DRS A. MAY (San Francisco) rodo prietaisais, kuriuos jam pavykė pravyti kraujo kamsčius gyslose ir apsaugoti nuo širdies smūgio.

Pirmoji ukrainiečių siuntimo firma SIUNCIAMI SIUNTINIAI I VISUS PASAULIO KRASTUS R. W. Export—Import Co. 825 N. Franklin St., Philadelphia, Pa, Tel. WA 3-2259 116 E. 7th St. New York, N. Y., Tel. OR 7-6180 Siunčiami devėti ir nauji drabužiai, audeklai, avalynė, odą, vaistus ir kt. Įvairius daiktus galite pirkti vietoje. Tikslus ir skubus siuntinių pristatymas garantuojamas. Muitas ir kitos išlaidos apmokamos čia. Įstaigos atidarytos nuo 9 ryto iki 8 v. v. Seštadienį nuo 9 iki 5 val., vak. Licence of Parcels to Russia

PATIKIMIAUSIA ISTAIGA SIŪSTI SIUNTINIUS I SOVIETU SAJUNGA, Lietuva, Latvija, Estija, Ukraina ir kitus kraštus, apmokant čia muitą ir kuri garantuoja pristatymą, tai daugeli metų žinoma firma PARCELS TO RUSSIA, INC. (turinti SSSR leidimą), įgaliuota INTURIST, Maskvoje, rinkti muitus čia vietoje. Pranešimai galingi gauti visais — nauji ir devėti drabužiai, valgomieji produktai, įvairūs vaistai — streptocinai, penicilinas, Rimofon ir kiti, oro paštu. Pristatoma laike 7-10 dienu. Naujiena: Dabar galima siūsti "ANTI-POLIO SERUM" Mes garantuojami pristatymą ir gavimą adresuotą parau patvirtinto pakavimavo. Siunčiame siuvas masinas, akordijonus, o taip pat rasomas mašinėles įvairiomis kalbomis. DABARTINIS ADRESAS: PARCELS TO RUSSIA, INC. 1530 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN 16, N. Y. (Už kampo buvusios vietos). Tel. INgersol 7-6465, INgersol 7-7272 Įstaiga yra pirmajame namo aukšte. Apylinkėje pakankamai vietos pastatyti aut-gabalius. Tiesiai atsiųsti besilėn ir s-konceduotais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro, seštadieniais nuo 9 iki 4 val. p. p. SIUNTINIAI ISSIUNCIAMI N. Y.

SPORTAS

Futbolininkai pralaimėjo

Saltas oras atbaidė didesniąją dalį žiūrovų, dėl to sekmdienį New Farmers Oval tesusirinko vos 300. Jiem buvo parodytas tikrai aukšto lygio žaidimas, nors LSK pralaimėjimu prieš German-Hungarians 1:5 (0:1), mūsų fanatikai buvo ir labai nepatenkinti. Mūsų žaidė šiuo sąstatu: Bilkanych; Vaitkevičius, Mile-riš; Wells, Arens, Jokubaitis; Markus, Vitiukas, Roberts, Bi-leckis, Gražys. Jau pirmose rungtynių minutėse, perėmęs iniciatyvą į savo rankas, priešininkas demonstruoja savo aukštą žaidimo klasę. Dėkingi galime būti vartininkui Bilkanych, kuris pramuštgalviškais paradais gelbsti mūsų vartus. Jei ne jisai — pasekmė tikrai ne vos 0:1 pirmam kėliny bū-tų buvusi.

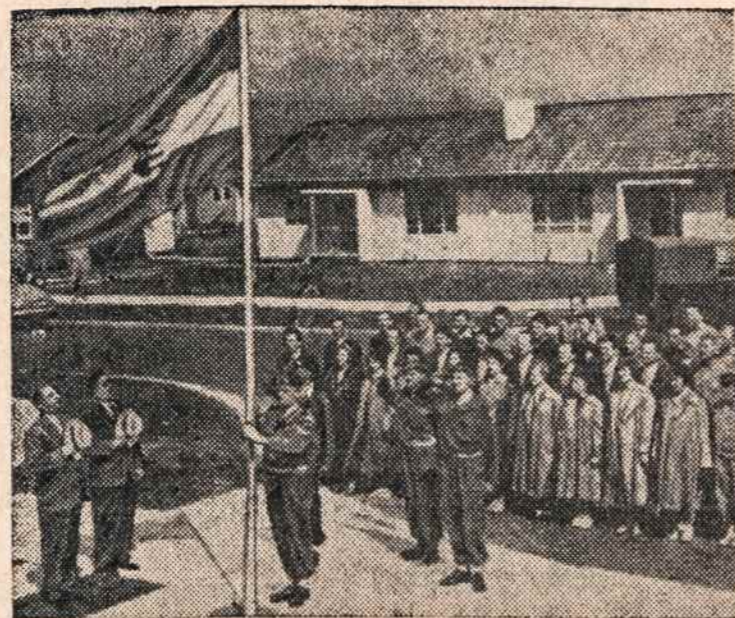
Antrame kėlinyje vaizdas vis blogėjo. Puolimas, nesu-laukdamas jokios paramos iš saugų, nedaug tepesė. Keletas auksinių progų neišnaudoja-ma, kuomet mūsų puolikai ne-gali surasti tuščių vartų. Gy-nime šalia Bilkanych (kuris ket-virto įvarčio galėjo ir neišsileis-ti), patiko Mileris, šį kartą net ir už Arensą efektingesnis. Pas Vaitkevičių jau kelintose rungtynėse pastebimas formos smukimas. Neapeita ir be taktiškų klaidų. Lengvapėdiš-ka dengias Wellsas du kart pa-liko laisvą iškilųj Souza, kuris žinoma nelaukdamas į-šovė du įvarčių. Ar negalima buvo Jokubaitį su Wellsu vie-tomis sukeisti, žinant kad pas-tarasis nekartą yra tokių pok-štų iškrėtes. Neaišku taip pat, kam laikyti dešiniame krašte puolikas Markus, kurio tą die-ną visai ir matyti nebuvo. Sa-baliauskas už linijos stovėjo ir buvo pasiruošęs žaisti, bet ne-gavo... Apskritai ir vėl tą pa-tį pastebėti galime — be treniruotųjų nieko gero nebus. Garbės įvartį, kaip anais ge-rais laikais, iš oro įzvinbino Gražys.

Rezervinė baigė dar liūd-niau su savotišku rekordu. Pralaimėta net 1:11. Tesusi-rinkus vos keliems nuolatin-iams rezervistams, teko gel-bėti klubą nuo pabaudos ir paskubomis aprenkus keleta (Nukelta į 8 psl.)

REFINISHING and REUPHOLSTERING
Special Refinishing And Restyling
QUALITY WORKMANSHIP
Reupholstering Sofa or 2 Chairs \$79.00
Complete Bedroom \$149.00
FREE ESTIMATES GIVEN
FRANK CONIGLIARO
IV 3-8914

Need ANY KIND of Insurance?
Want information about required Insurance Certificate by Motor Vehicle Bureau to obtain 1957 Plates
THEN SEE OR CALL
JAMES W. SMITH, Broker
Representing ALL MAJOR INSURANCE COMPANIES
Stock and Mutual. Approved Bank Plan available for Premium Payment
375 Jay Street, Brooklyn 1, N. Y.
To serve you day or night:
Office: TR 5-6666-7, Home: GE 4-7676
Parishioner: St. Rose of Lima Church; Member Cathedral Club of Brooklyn; Board of Directors: St. Vincent's Home for Boys; Roman Catholic Orphan Asylum.

LIETUVIŠKI SŪRIAI
Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje yra švieži nes jie atgabunami lėktuvais.
Gydytojai sako, kad maitinimasis pieniškaisiais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.
Petro Lisausko krautuvėje (prieš Maspetho lietuvių bažnyčią) taip pat galite gauti lietuviškos duonos, tikrą lietuvišką dešrą ir švie-žius, tiesiai iš fermos atvežtus kiaušinius.
Petro Lisausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai,
PETRAS LISAUŠKAS
64.09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
Telefonas: TW 4-8087

VENGRIJOS sportininkai olimpijajodoje (Austrijoje) iškėlė savo tautinę vėliavą.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Tautvaiša, Jakštas, Skėma rengiasi dalyvauti North Central atvirose pirmenybėse, Milwaukee, Wis., lapkričio 22—25 d.d.

P. Vaitonio laimėta partija prieš Williams iš Kanados atvirųjų p-bių, įsidėjo "Hamilton Spectator". K. Skėmos partija su D. Byrne iš Michigano p-bių tilpo "Chess Review". Mass. SCA biuleteny į-dėta Merkiū partija su Klavin-šu, kurią Merkis laimėjo laike Massachusetts rungtynių su Connecticut valstybės rinktime-

Bostono tarpklubinės pirmenybės prasidės lapkričio 30 d. So. Bostono lietuvių pil-d-jos šachmatininkai dalyvaus su dviem komandom A ir B. A komandos kapitonas K. Merkis, AN 8-1282, B kapitonas: S. Kazlauskas, 866 6th St. šie-met A klasėje bus 6 koman-dos: Harvard Univ., Boylston, Lithuanian, Quincy, Cambrid-ge, Western Electric. B klasėje įregistruota 10 komandų. Bostono tarpmokyklinės p-bėse lošia šie lietuviai: Saulius Vaičaitis už Latin High, o Ro-mas Venckus ir Edmundas Spirauskas už Technical High.

Ches Review, lapkričio nr. "Postal Chess" skyriuje tokios lietuvių lošėjų pasekmės: Gedraitis įveikė Voigt (55-N), bet pralaimėjo prieš McCoy (56-C), Namikas baigė lygiom su Smith (54-N). Skėma pralošė prieš London, 1954 Golden Knights baigmėje.

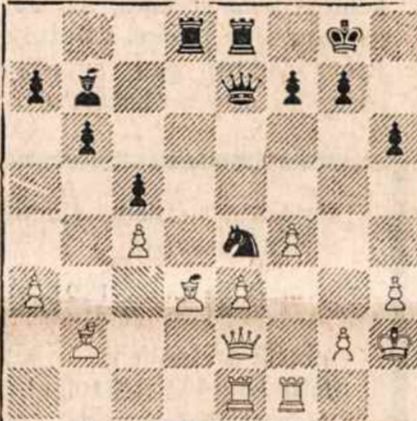
Ignas Zalyš š.m. Montrealio p-bėse pasigerėtinai sudorėjo V. Budrikowski, dukart paukojės jam kokybę. Baltais lo-

OUR LADY STAR OF THE SEA PARISH
Huguenot — 5 rooms, sun-porch, oil heat, storm-screens, garage. Immediate occupancy. Near Catholic schools, and churches. \$12,500. Principals only. HO 6-0560.

šė Budrikowski, juodais —Za-lyš.

1. d4 Zf6 2. e4 e6 3. Zc3 Rb4 4. Vc2 c5 5. e3 d5 6. Zf3 Zc6 7. a3 R:c3 8. b:c3 0-0 9. Re2 d:c4 10. R:c4 Vc7 11. Rd3 e5 12. 0-0 b6! 13. Rb2 h6 14. h3 Be8 15. d:e5 2:e5 16. Z:e5 V:e5 17. e4 Ve7 18. Bael Ze4 19. f4 Rb7 20. Ve2 Bad8 21. Kh2 B:d3! 22. V:d3 Bd8 23. Vc2 Bd2 24. Vc1 Vh4 25. Bf3 B:d2! 26. V:b2 V:e1 27. Ve5 Rc6 28. Vc7 Re8 29. Ve7 Zf6 30. B-g3 Ra4! 31. Bf3 (V:f6 negalėjo dėl V:g3+) Rc2 32. Ve5 Vh4 33. Vc7 Rf5 34. Kg1 Re4 35. Bf2 Rg6 36. Ve5 Ze4 37. Bf1 f5 38. Vb8+ Kh7 39. V:a7 Vg3 40. Bf3 Vel+ 41. Kh2 Zd2 43. Vb7 Rh5! 44. Vd5 Zf3+ 45. g:f3 Vf2+ ir balti pasidavė.

ZALYS

BUDRIKOWSKI

(padėtis po baltų ėjimo 21. Kh2).

Baltijos šachmatų klubo čempionato turnyre pereitą savaitę buvo lošiamos atidėtos partijos. Pirmoje sekcijoje ve-da Rankis 4-0, Znitinš 3½-½, Zirnīs 2½-½, Vilpišauskas 1½-1½; trečioje Sukys 3½-1½, Allik 3-1, Hazners 2-0. Pamiljens 1½-½ ir t.t.

Šį penktadienį ir sekantį, lapkričio 16 d. ir 23 d., šios varžybos bus pravedamos Lie-tuvių Atletų klube, 1332 Hal-sey street, Brooklyne, o lap-kričio 21 d. trečiadienį (Thanksgiving Day išvakarėse) bus žaidžiama Free Baltic House-Žiūrovai mielai priima-mi.

Pirmenybėse dalyvauja viso 24 lietuviai, latviai ir estai lo-šiantieji trijose sekcijose. Da-lyviai, užėmę geresnes vietas pogrupiuose įgys teisę lošti baigmėje del čempionato.

HOTEL GREYSTONE
91 St. and Broadway, N. Y. C. Famous for excellent service with moderate prices.
We specialize in:
Wedding
Communion breakfast
Showers for brides
Anniversary parties
Club & organization socials
All social functions
Telephone now: TR 3-3918 — Ask for Banquet Director

CLOSE-OUTS of ODD LOTS
Of Merchandise Suitable for **BINGO GAMES**
BAZARRS PRIZES
COME, SEE AN SAVE Travellers Premium Co.
8 Washington Street New York City
DI 4-8260

ATTENTION LADIES

Are you contemplating spending your Christmas vacation away from the hustle and bustle of the holiday season? If so, Villa Pauline, Mendham, New Jersey, offers you this and much more — an opportunity to attend Midnight Mass on Christmas even and to enjoy all of the other blessings of your Catholic heritage.

If interested call MENDHAM 3-9002 or write to Sister Superior, Villa Pauline, Mendham, New Jersey.

Near Parochial or Christian Brothers Schools
Central Bergen County
\$19,990 New Cape Cod, HW gas heat; garage finest community. \$21,500 7 rooms; fireplace; 2 car garage; 156 foot front. Convenient to everything.
\$23,500 4 bedroom Dutch Colonial, fireplace; 2 car garage. Best loc ation.
\$28,900 8 yr. authentic Cape Cod; 6 rooms recreation room, fireplace; 2 car garage. No upkeep outside or inside. A best buy in unsurpassed community. Many others IN all price ranges

Jersey Realty Co.
151 S. Washington Ave.
Bergenfield, N. J.
(Opposite High School)
Call for appointment DUMont 4.2223.

WEEKEND RETREATS
MEN, WOMEN, MARRIED COUPLES

Franciscan Advent Retreats
Men..... — Nov. 30, Dec. 2
Business Girls—December 7-9

THIRD ORDER VILLA RETREAT HOUSE

Garrison, N. Y.
Garrison 4-3488

Write or phone
Rev. Fr. Director, OFM Cap.

CABRINI COLLEGE
Radnor, Pennsylvania

30 minutes to Philadelphia. Catholic institution for superior culture for women, directed by the Sisters, Missionaries of the Sacred Heart. Beautiful Campus, Main line transportation to Philadelphia.
For brochure write:
THE REGISTRAR,
Cambrini College, Radnor, Pa.

GASOLINE STATION

FOR LEASE
Modern 2-bay service station now employing a high volume of business. Unusual opportunity to acquire one of the better paying stations. Inventory cost approx. \$5000. Training, with pay, provided.

For interview apply
SUN OIL CO.
53—02 11th St. L. I. City
Phone: ST 6-1230

BELLEROSE Upholstery Co., Inc. PAUL BELLINO, PRES.
Havemeyer 9-0590
Mfg. of High Grade Furniture. Repairing in All Its Branches
71-14 GRAND AVE., MASPETH, N. Y.

Don't Move!

'til you see
COUNTRYSIDE HOMES

A new community of one family detached & semi-det. country type brick homes including:
● Finished Recreation Room
● Hollywood Kitchen
● Garage ● Hot Water System
● Many Other Features
G. Ls 5% down—30 yr. mtge, low down payment for civilians
MODEL: HUNTINGTON AVE. OFF BRUCKNER BLVD.
NORTH OF E. 177 ST., BRONX
NOW OPEN
Phone on premises TA 2-9577
Office phones TU 2-7382-84

Watch for Grand Opening Sat., Nov. 3rd!

TO PLACE, YOUR AD CANCEL OR CHANGE CALL LO 3-7291

H. W. MALE
SUPERINTENDENTS
Large & small buildings
HANDYMEN
With or without room
PORTERS
Mullers Agency,
403 Bridge St., Brooklyn, NY.

PORTERS, STOCK PEOPLE, KITCHEN HELP
Full time schedule. Many employees benefits. Apply immediately—Work immediately. Apply during store hours.
Gertz—Hicksville, L. I.
Mid-Island Plaza
3rd floor—Personnel Dept.

HELP WANTED FEMALE
COOK-HOUSE KEEPER—\$60
Many Part Time Positions Also
Many Other Good Paying Positions
Park Avenue Employment Agency
1026 Park Ave.
(bet. 85 and 86 St.) N.Y.C.
BU 8-3445

VOCATIONS
XAVIERIAN BROTHERS
The Xaverian Brothers, Teachers or youth for more than a century — invite pious, intelligent young men to a religious life dedicated to the Catholic class room.
For information write—
Brother Paul,
Xaverian College
Silver Spring, Md.

REAL ESTATE
St. Peter's St. Mary's
Port Washington Manhasset
WANTED!!

FAMILIES!!
To fill homes from \$15,000 and up.
Personal Attention to all.
Call today and let me help you solve your problem.
Mrs. Weed, Broker
Port Washington 7-5405

BROOKLYN HOMES
Beautiful one family detached — 6 rooms and porch — one car garage — oil heat — good section — St. Vincent's parish — Bargain at \$14,200. Also 2 family brick — 4-6 rooms apartments — colored tile bath — 2 car garage — Possession of 6 room apartment — \$19,500.
KIEFER
1231 Flatbush Ave.
Brooklyn, N. Y. — BU 7-3060

HELP W. MALE
MACHINE SHOP HELP MACHINISTS
Engine Lathes Operators
Turret Lathes Operators
Surface Grinders
Nights and Days
Steady — good pay
ST 4-6602
Mr. Etkins

STEEN'S GREAT NECK STORE
turi darbo sandėlyje. Darbas 5 ditnu, 37¼ valandų savaitėje. Dirbantiems daug privilegijų teikiama. Kreiptis į raštinę "Employment".
Great Neck Plaza
GREAT NECK, L. I.

REAL ESTATE
BELLMORE
\$24,990. Home of distinction. All brick split level. 7½ spacious rooms kitchen of your dreams, two full tile baths, stall shower, walk-in closets, two car garage, patio. Near everything. Must see to appreciate value. Walking distance to Catholic Schools and church. Located on Martin Ave., west of Bellmore Ave. Builder. Su 5-2288 or SU 1.0298.
Jei nori ką paskelbti
DARBININKE
Kambink telefonu
GLenmore 2 6916

Draudimo reikalais, taksų (Income Tax) paruošimui, notorinių dokumentų tvirtinimui
kreiptis pas
Juozas Andriušis
GENERAL INSURANCE BROKER CONSULTANT - NOTARY PUBLIC

Užpildomi federaliniai bei valstybiniai taksai, tvirtinami įvairūs dokumentai.
Įvairiose draudimo įstaigose apdraudžiama automobiliai, namai, baldai, bizniai ir asmeninis turtas nuo ugnies ar įvairių rūšių atsakomybės bei pavogimo. Save galite apsidrausti nuo nelaimingų atsitikimų bei ligos, kartu apmokant ir ligoninės išlaidas.
Gyvybės apdraudimas — TRAVELERS INS. CO., Hartford, Connecticut
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
Kreiptis: šokiadieniais 9 val. ryto iki 8 val. vak.

Juozas Andriušis
87—09 Jamaica Ave. Woodhaven, 21, N. Y.
Virginia 7-4477

Paulius Gaubys FOTOGRAFIJA
Portretas, vestuvės, vaikai, įvairūs subvimai, kopijos ir t. t. Natūraliose spalvose trijų dimensijų (stereo) nuotraukos, taip gi aliejiniai portretai
P. Gaubys foto srity dirbęs nuo 1926 m. (Lietuvoje, Berlyne ir Amerikoje) darbą Jums padarys tikrai greit, gerai ir pigiau nei kas kitas.
85—27 88th St. Woodhaven 21, N. Y.
(BMT Jamaikos linija, Forest Parkway stotis.)
Tel.: VI 6-2164
po 6 val. vakaro. nedarbo dienom visą dieną.

Tel. APplegate 7-0349
TELEVIZIJOS ir RADIO TAISYMAS BANGA

340 RIDGEWOOD AVE. BROOKLYN, N. Y.
Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radiostiprintuvai (amplifiers), plokštelių automatai (record changers).
Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.
Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA Instituto, New Yorka.
Darbo valandos: kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. pirmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

EVERgreen 8-9794
M. and Z. Collision Works
JULIUS MALDUTIS savininkas
Sulaikstyti automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas.
937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
KABARETAS
VYT. BELECKAS savininkas
Baras, Salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Jadvyga Averkienė buvo išskridusi į N. Caroliną aplankyti savo dukters Rūtos, kuriai gimė duktė. Rūta N. Carolinoje gyvena su savo vyru, kuris tarnauja marinoose.

Rengiamos demonstracijos Ryšium su naujom deportacijom iš Vengrijos, Lenkijos ir Lietuvos, lapkričio 8, sekmadienį, 3 v. p. p., rengiamos demonstracijos prie Jungtinių Tautų sovietų atstovybės, 68 St. ir Park Ave.

"Laisvės" metinį suvažiavimą lapkričio 18 piktuoja antikomunistinis frontas. Visus kviečia atvykti 3 v. p. p. 110 Atlantic Ave.

Trys lietuviai dailininkai, Č. Janušas, P. Puzinas ir W. J. Witkus, dalyvauja American Artists Professional League parodoje, kuri vyksta lygos galerijoje, 15 Gramercy Park, N. Y. P. Puzinas laimėjo pirmąją premiją.

Dail. W. J. Witkus Art League of Long Island galerijoje du ketvirtadienius iš eilės vakarais angliškai skaitė paskaitas apie meną ir rodė spalvotus paveikslus.

Kun. Pranas Bulovas paskirtas vikaru į Viešpaties Atsimainymo parapiją Maspethe, kur klebonu yra prel. J. Balkūnas. Naujasis vikaras kartu su prelatu lankėsi Darbininko redakcijoje.

Prel. J. Balkūnas šeštadienį kalbės per J. Stuko vadovaujamą radijo valandėlę Balfio vėjau reikalui.

Prof. J. Brazaitis, Darbininko redakcijos narys, šiuo metu atostogauja. J darba grįš lapkričio 26.

Kun. V. Piktorna, Balfio vėjau pirmininkas, maloniai prašo nedelsiant atsilipti labdaros darbui ir savo auką atsiųsti Balfio Centriui: 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Vėjau baigiasi lapkričio gale.

Patikslinimas Balfio koncerto aprašyme, tilpusiam lapkr. 13 d. Darbininke, netyčia praleisti kiti buvę šio vakaro rengėjai: kun. dr. St. Valiušaitis, Ant. Sodaitis, Juozas Valakas, T. Bern. Mikaluskas, Stasys Jakštas, Juozas Ginkus, Vladas Kulpavičius ir Stasys Lušys.

Išnuomojami 2 kambariai su baldais ir visais patogumais; privatus namas. Tel.: VI 7-7546 Mrs. Birzetis, 85—16 85th Rd., Woodhaven, L. I.

REIKALINGAS butas 5—6 kambarių suaugusiai šeimai gerame rajone. Skambinti TW 4-7867.

MAIRONIO ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

gyvuoja aštuntojusios mokslo metus. Vyresniųjų klasių mokiniai, dar Vokietijoje lanke liet. mokyklas, pajėgia Maironio mokykloje išeiti Nepriklausomos Lietuvos gimnazijos kiek sutrumpintą lituanistinių dalykų kursą. Baigę šią mokyklą ir išlaikę egzaminus pagal šios mokyklos nustatytas lituanistinių dalykų programas, abiturientai gauna Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke patvirtintus atestatus.

Lapkričio 24 d., 5 val., Apiešimo parap. salėje, įvyks iškilmingas abiturientams atestatų įteikimo aktas. Visi Brooklyno lietuviai, vyresnieji ir jaunesnieji, ankstybesni šios mokyklos laidū abiturientai, kviečiami būti to vakaro Šeštadieninės mokyklos svečiais. Bus dviejų dalių programa — iškilmingas atestatų įteikimo aktas ir meninė dalis, kurioje savo kūrybą skaitys rašytojai J. Aistis, A. Tyruolis, L. Žitkevičius. Pianinu skambins D. Audėnaitė, keletą tautinių šokių pašoks mokyklos mokinių grupė. Po programos — pasilinksminimas, šokiai, **Mokyklos Vedėja**

NEWARK, N. J.

Amerikos lietuviai veteranai, lapkričio 10, paminėjo savo gyvavimo dešimtąją sukaktį. Banketas ir šokiai įvyko šv. Jurgio salėje.

Minėjimą atidarė P. Guoba, sveikinimo žodį tarė A. Ponešis. Frances Venckus, akompanuojant K. Bagdonavičiui, sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Prel. Ig. Kelmelis sukalbėjo malda. Tylos minute pagerbė mirusius veteranus. Solistas L. Stukas padainavo "My Buddy".

Veteranai susiorganizavo 1946 m. birželio 28. Jų tikslas Dievui ir Tėvynei. Už nuopelnus organizacijai buvo pagerbti: J. Lewis, E. Kidžius, A. Vaškevičius, A. Andrews, W. Kranovskis, P. Guoba ir M. Kidžius.

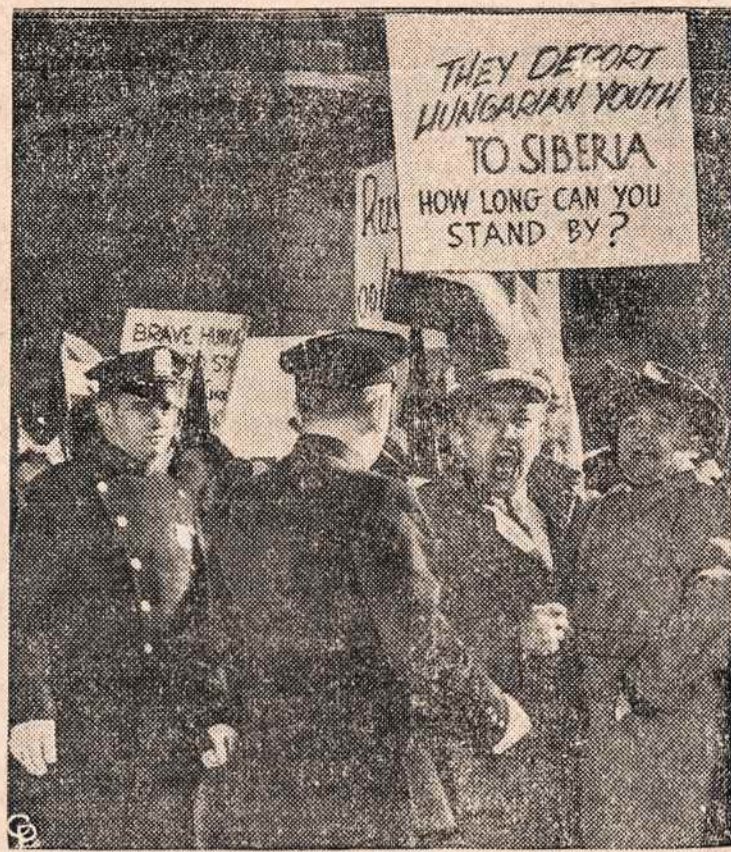
Organizuotai dalyvauja paraduose ir lietuvių minėjimuose. Surošia vaikams kalėdinę eglutę.

Prie šio minėjimo uoliai prisidėjo R. Mehler, P. Mitchell, A. Karpavičius ir S. Navickis.

Sekmadienį, lapkričio 11 organizuotai atvyko į bažnyčią, kur kun. P. Totoraitis jų intencija atlaikė šv. mišias, kurių metu giedojo šv. Cecelijos choras, vadovaujamas K. Bagdonavičiaus. Šios pamaldos buvo už kritusius pasauliniuose karuose.

Po pietų dalyvavo Veteranų dienos eisenoje, gražiai pasirodydami. Paskui sekė pobūvis šv. Jurgio salėje.

Veteranai reiškia padėką laikraščiams: Darbininkui, Draugui ir Garsui. F. V.

VENGRAI New Yorke piketuoja Rusijos atstovybę.

Sportas

(Atkelta iš 7 psl.)

žiurovų — mėgėjų — leisti "vienetą" žaisti. Jau senokai rezervinė posūnio rolėje yra ir peršasi mintis, kad prie tokių sąlygų geriau jokios rezervinės ir neturėti. Deja, lygos įstatymai reikalauja iš oberlygos komandų rezervinės ekipos (žinoma, ne tokios kaip mūsų).

Maloniai nuteikia žinia apie mūsų jaunučių laimėjimą. Žaidę jau šeštadienį mūsų jaunikiškai suplieki Kolsmanno net 7:1. Vainius pokštelejo net penketą ivarčių, o Ramančionis ir Šetikas pridėjo dar po vieną, tuomi baigdami pirmąją jaunučių futbolo sezono pusę.

Jaunučių rungtynės dabar tebus kitais metais, oru atsilus.

Sporto savaitgalis

Pailsėję po laimėjimo prieš estus, Lietuvių Atletų Klubu krepšininkai stoja pirmenybių kovon šį šeštadienį prieš Bushwick. Judrūs priešininkai jau ne kartą pereituose metuose yra mūsiškiams vargo pridare. Geroje formoje būdami, atletai galėtų ir laimėti. Rungtynės įvyksta Williamsburgho YMCA patalpose 179 Marcy Ave. Pradžia 7:45 v. v.

Futbolininkai sekmadienį su trimomis komandomis keliauja į New Jersey valstybę, kur rungtynės su Elizabeth SC. Jaučiai pradeda 11:30 val. rezervinės 1 val., o pirmoji stoja kovon 2:45 val. **Atletas**

DARBININKO

Kalėdiniam numeriui skelbimai jau priimami.

Kad jie patektų į geresnę vietą, prašoma siųsti iš anksto.

Geriausia neveluoti ir siųsti jau dabar arba skambinti administracijos nauju adresu

GLenmore 2-6916

SKAITYK VARPELĮ. Įdomus, naudingas, iliustruotas, mėnesinis religinis žurnalas. Metams tik \$2.00. Rašyk:

Rūpinasi vaikų muzika

Lapkričio 12 d. prel. Matigon vardo mokykloje, North Cambridge, įvyko Bostono arkivyskupijos seselėms mokytojoms paskaitos. Jose buvo aiškinama, kaip praktiškai, pradedant jau pirmuoju skyriumi, paruošti vaikus muzikai. Paskaitose dalyvavo visos šv. Petro parapijinės mokyklos mokytojos seselės.

Oro skautai rengia vaidinimą

Bostono oro skautai, norėdami pagyventi kultūrinę veiklą, savo jėgomis stato J. Audomėno 3 veiksmų komediją "Svetimas plunksnas". Režisuoti skautų būrelis pasikvietė Aleksandrą Gustaitienę. Vaidinime dalyvauja. Dana Adomkaitytė, Vida Mališauskaitė, Valentina Vakauzaitė, Algimantas Gustaitis, Vytautas Strolia, Laimis Venckus ir Antanas Vilėniškis.

Spektaklis įvyks 6 d. 3 v. p. p. šv. Petro parapijos salėje. Tautinių šokių vedėja Ona Ivaškienė skautams leido repetuoti savo namuose, tuo žymiai paremdama šį kultūrinį darbą.

LYNN, MASS, mergaičių mokykloje kažkas paleido baltąsias peles, kurios sulandžiojo 13 mergaičių.

Išnuomojamas Richmond Hill butas — 2 kamb., virtuvė, centrinis šildymas. Tel.: VI 7-3264 vakarais.

Reikalinga auklė lietuvių šeimai New Yorke. Dėl sąlygų skambinti telef.: Virginia 9-0099

ISNUOMOJAMAS kambarys su visais patogumais. Galima naudotis virtuve. Mrs. Eva Dome, 414 So. 5th St., Brooklyn, N. Y.

Skaitykite "Aidus" 680 Bushwick Ave. Brooklyn 21, N. Y.

Išpildoma Dariaus Lapinsko kompozicija

Pirmadienį, lapkričio 26 d. 8:30 val. vak. N. Anglijos konservatorijoje, Jordan Hall patalpoje, iš konservatorijos studentų atrinkta choro grupė atliks Dariaus Lapinsko choro veikalą 3 solistams, chorui ir kameriniam orkestrui "And Death Shall Have No Dominion" (Mirtis neviešpataus). Tekstas paimtas iš Dylan Thomas poemos.

D. Lapinsko veikalas parašytas moderniu muzikos stilium, turi atonalumo žymių. Įdomu, kad savo kūrinių dar keletą kompozitorių kūrinių diriguos pats autorius; taigi, turės progos konservatorijoje pasirodyti kaip kompozitorius ir kaip choro vadovas. Be D. Lapinsko koncerte dalyvaus N. Anglijos konservatorijos lektorius E. Stokes, kuris su choru atliks keletą savo ir kitų kompozitorių kūrinių.

Motery susirinkimas

Pabaltijo Moterų Klubu liet. atstovybės Bostone metinis susirinkimas įvyks lapkričio 18 d., 5 v. Tautinės Sąjungos namuose, Programoje A. Daugirdienės paskaita — Modernioji tekstilė; paskaita bus iliustruota pavyzdžiais. Valdybos pranešimai, naujos valdybos rinkimai, Klubu narės ir visos moterys, besidominčios šia organizacija, maloniai kviečiamos dalyvauti.

Rinks drabužius

Amerikos Vyskupų patvarkymu lapkričio 18—24 bus renkami devėti drabužiai, antklodės ir batai nuo karo nukentėjusiems sušelpiti. Šv. Petro parapijos parapičiai aukojamas daiktus gali sunesti į parapijos salę po bažnyčia.

Anka parapijai

Jonas ir Elzbieta Galvydžiai šv. Petros parapijos bažnyčiai paaukojo tris naujas albas.

Mirusieji

Lapkričio 10 d. po gedulingų pamaldų šv. Petro parapijos bažnyčioje palaidotas Jonas Pranaitis 66 m. amžiaus. Velionis gyveno 97 Sawyer Ave., Dorchester. Nuliūdime paliko žmoną, dvi dukteris, tris sūnus ir brolių. Palaidotas Naujos Kalvarijos kapinėse.

PR. RAZVADAUSKAS

(Atkelta iš 5 psl.)

Petro bažnyčia buvo pilna žmonių. Gedulingas mišias prieš didžiojo altoriaus laikė kleb. kun. P. Virmauskis, prie šoninių altorių — kun. J. Žuromskis ir kun. A. Knežys. Taip pat laidotuvsė dalyvavo jo geri draugai — kleb. kun. J. Vaitiekūnas iš Providence ir kleb. kun. Pr. Juškaitis iš Cambridge. Iš bažnyčios palaidotas į Kalvarijos kapus Brockton, Mass.; dalyvavo per 60 automobilių. Prie kapo maldas atkalbėjo kun. P. Virmauskis ir kun. J. Vaitiekūnas, atsisveikinimo kalbas pasakė A. Andrilonis Balfio vardu ir V. Vakauzas LRKSA ir Bendruomenės vardu.

Didžiam liūdesy paliko žmoną Genę Saveriją, dukras Normaną ir Gloriją, seserį Oną Neviernę, seną motiną, du brolius ir seserį Lietuvoje, dėdę Jurgį Razvadauską, tetą Katrioną Tamošiūniene ir daug tolimiesnių gimininių bei draugų.

Ilsėkis, brangus Pranai, Viešpaties ramybėje, o tavo likusiai šeimai ir artimiesiems reiškiu gilia užuojautą.

Venas iš giminii

Pranešame visiems giminėms ir pažįstamiems, kad mūsų mylima mamytė

MARY WIENER - VAINORIENE

praeitą trečiadienį, — lapkr. 14, nuėjo į amžinybę. Laidotuvs įvyks šeštadienį, lapkr. 17. Pašarvota Bellmore Funeral Parlor

Sūnus ir duktė

1956 LAPKRIČIO 17 D., ŠEŠTADIENĮ,

APREIŠKIMO PARAP. SALĖJE,

North 5th ir Havemeyer St. kampas, Brooklyn, N. Y.

L. S. "RAMOVĖ" NEW YORKO SKYRIUS RENGIA

Lietuvos kariuomenės įkūrimo sukakties

MINĖJIMĄ - VAKARĄ

PROGRAMOJE:

Prof. Brazaičio kalba, Brooklyn Vaid. Trupė išpildys V. Vingio 6 pav. montažą: "TĖVYNĖS AIDAS"

režisuoja dramos akt. Vitalis Žukauskas dekoracijos dail. Jurgio Juodžio Nusikelsime į kenčiančią ir kovojančią Tėvynę, pamatysime likiminėje kovoje miško brolius.

Šokiai grojant J. Vedegio orkestrui. Veiks užkandžių bufetas ir baras.

Įeinant aukojama: suaugusiems — \$1.50 moksleiviams ir stud. — \$1.00

Gautas pelnas skiriamas karių invalidų šalpai.

Vakaro pradžia 6:30 val. p. p.

MALONIAI KVIEČIAME VISUS IR VISAS!

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI I SSSR I UKRAINA, LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA IR KITUS KRASTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t.

SIUNTINIAI SIUNČIAMI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiama pašto pakvitavimas apie išsiuntimą —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitėu bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienu bėgyje

Siuntvies gauna asmeniškus gavėjo pakvitavimus.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APKOKETU MUTTU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietu.

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensylvanijos gelžkelio stoties Newark.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST., NEWARK, N. J.—Mitech 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc. leidimu).

BOSTON, M855.

BARACEVICIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME
251 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. Andrew 8-2590

WAITKUS FUNERAL HOME

197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermentims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Nervin

Alexander's Nervinė veikia nuo visokių nervų netvarkinų gumo, galvos kvaišimų ir skaudėjimų, rūpesčio ir susikrėtimo, isterijos ir bėmiges, išgąščio ir karščiavimų, žirdies supykimų ir šurpuliavimų, ausų spiegių ir greiko pavargimo, dieglių ir vidurių nemalimo. Nervinė yra mišinys daugelio šaknų, žolių, žiedų, žievių ir riešutų. Vartojama arbatos formoje. Daug kam pagelbėjo ši Nervinė. Ir mūsų Nervinėje nera nieko kenksmingo. Svaras \$5.00.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
So, Boston 27, Mass.

NEW YORK

J. B. SHALINS - ŠALINSKAS

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiama garbingas laidotuvs.
Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija.
Tel. Virginia 7-4499

EVERgreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. EVERgreen 7-4335

Stephen Aromiskis

(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYCIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

William J. Drake- Dragūnas

LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas Jamaica 6-7272

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

APREIŠKIMO PARAPIJOS KONCERTAS

Lapkričio-November 18, 1956, 6:30 val.

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE

No. 5th St. ir Havemeyer St. kampas

Programa: 1. Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas muz. Povilo Sako.
2. Aktorius Vitalis Žukauskas.
3. Šokiai grojant Joe Thomas orkestrui.
TAIP PAT VEIKS BUFETAS.

VISI KVIEČIAMI Į KONCERTĄ